

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

Homilia XLVIII. Dominica Passchatis. De gloriosa Resurrectione Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

HOMILIA XLVIII. DOMINICA PASSCHATIS.

De gloriosa Resurrectione Domini.

*Maria Magdalena & Iacobi & Salome emerunt aromata,
ut vententes ungerent Iesum. Marci 16.*

AM tandem aliquando iam Redemptionem nostram operaturus, salutemque daturus patiendo & moriendo, sed iam perfectam, consummatam impletamque annuntians, & ab omnibus liber doloribus ad auras egredens, de his omnibus, imo inferno ac morte celeberrimum agens triumphum, nostras abstersgens lacrymas, quosque letitia replens ineffabili iustum est de huius diei veneranda sanctaque letitia diei Veneris præteriti dolentem nimis tristitig, sletibusque respondeat, ut cum Davide Deo concinamus.

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae benedixerunt animam meam. Per revelationem accepit Sæda Birgitta (sunt autem eius revelationes pignandis auctoritatis, examinate à Concilio Constantensi) quod dum Christus in Paraclete moreretur in cruce, omnia quæcumque vivencia, tristitiam sentierint gravissimam: & quæ hora mortuus est Dominus tanto cuncta dolore percussa sunt, ac si pugionis fuissent scitu transverberata, ut vnde tantæ torquerentur pœnia penitus ignorarent. Et hoc quidem satis congruè, ut ostenderetur quod Christo expirante omnium vita moreretur. Quando moritur homo, omnes coeidunt sensus, omnia corporis membra collabescunt: et ipse mors hominis, mors est eorum omnium universalis. Christus Dominus noster vita est ex quo omnis nostra dependet, & in esse subsistit.

per hoc caelum, terram, omnesque invitee ad gaudia creatoris: In Resurrectione tua Clavis Alleluia: Cuius terra latensur alleluia. si die illa quæ natus es, vixit virginitas Domini quam vis ad vitam nasceretur mortalem, passurus & moriturus, gloriæ coelestis incolæ caelum terramque ad iubilos hortati sunt ineffabiles, illudque solemne cantâr int canticum, quod ad nostram consolationem mansit in mundo perpetuum: Gloria in altissimu Deo, & in terra pax hominibus bona voluntatis: quid de hodie quo die sentiendum ait D. Ambrosius, quo nascitur de ventre terzæ, non deus mortuus, sed immortalis & gloriosus, victus tu semper & regnatorus: si tunc Angelus mundum ad gaudium invitavit immensum, quia natus fuerat Salvator, opus nostræ redemptionis perfecturus pœnis suis infinitis tristitia non explicabili, & copiosissimis lacrymis, ac propterea voce clauaverit altior: Annuntio vobis gaudium magnum quod cum omni populo quæ natus est vobis hodie Salvator. Quanto potiori iure potest S. Mater Ecclesia ad gaudia nos monere, festivissima hoc die, quo natus est Salvator de ventre terzæ, non Hieron. Bapt. de Lavina. Tom. IV.

2f. 93. 19.
I. Omnes creaturæ in morte Christi dolore percussæ sunt.

Eleganter Hieremias in Lamentationibus suis, item hunc decantant christiani Spiritus Sanctus Thrent. 20. Tit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nostris, cui diximus in umbra sua vivemus. In spiritu loquitur de Christo Domino nostro iuxta communem SS. sensum, siquidem ad littere corticem mortem deplorabat sanctissimi Regis Josia. & illi soli quadragesimam quodam illi adscribit: quia licet nomen Christus commune sit Regibus & sacerdotibus, nemo tamen eorum dicitur esse Christus Dominus, sed ad summum Christus Dominus, quo nomine David Sulem honoravit, dum ostendit ex ratione esse eam reverentiam quam illi licet peruerso deferebat. Hoc spectabat Angelus, quando laeta munio nuntians atq; ad gaudia non communia cohortatus eius declarabat rationem quia ille qui nascebatur, erat ipse Dei filius, & ut hoc aperte demonstraret, atque Natus est vobis Saluator qui est Christus Dominus. Et vates Hieremias subripit ut clare nobis exponeret, quis esset hic Saluator, eum inscribit: Spiritum oris nostris, Myrroditum est hoc Epitheton; halitus, spiritus & oris nostri respiratio, vita & spiritus eiusdem: quia vita nostra pendet a respiratioe & halitu quem ore attrahimus; itaque idem est vocare Christum Spiritum oris nostri, ac vocare eum cum Apostolo Paulo: Christus vita nostra, Mortua est vita nostra pro peccatis nostris. Captus est in peccatis nostris. Comprehensus illum & deglutit propter nostra flagitia cetus mortis, cum ipse vita esset communis universi, si necessarium videretur ut ipso deficiente, eundem nubibus obtegatur, terra contremiscat, caeli obtenebrentur, sepulchra aperiantur petrae confringantur, super omnes creaturas nigerrimum & tristissimum velum ieruat tenebratum: Tenebrae factae sunt super universam terram, potissimum autem super corda mortalium, cum omnes mœrore collapsi sint, ut sensus corporis collabatur, his quibus vita deficit & extinguatur.

1. Reg. 16. 11.
2. Reg. 1. 24.

II.
Christus dicitur spiritus oris nostri.
Colos. 3. 4.

Luce. 23. 34.

Ps. 95. 11.

Ps. 117. 24.

quodam illi adscribit: quia licet nomen Christus commune sit Regibus & sacerdotibus, nemo tamen eorum dicitur esse Christus Dominus, sed ad summum Christus Dominus, quo nomine David Sulem honoravit, dum ostendit ex ratione esse eam reverentiam quam illi licet peruerso deferebat. Hoc spectabat Angelus, quando laeta munio nuntians atq; ad gaudia non communia cohortatus eius declarabat rationem quia ille qui nascebatur, erat ipse Dei filius, & ut hoc aperte demonstraret, atque Natus est vobis Saluator qui est Christus Dominus. Et vates Hieremias subripit ut clare nobis exponeret, quis esset hic Saluator, eum inscribit: Spiritum oris nostris, Myrroditum est hoc Epitheton; halitus, spiritus & oris nostri respiratio, vita & spiritus eiusdem: quia vita nostra pendet a respiratioe & halitu quem ore attrahimus; itaque idem est vocare Christum Spiritum oris nostri, ac vocare eum cum Apostolo Paulo: Christus vita nostra, Mortua est vita nostra pro peccatis nostris. Captus est in peccatis nostris. Comprehensus illum & deglutit propter nostra flagitia cetus mortis, cum ipse vita esset communis universi, si necessarium videretur ut ipso deficiente, eundem nubibus obtegatur, terra contremiscat, caeli obtenebrentur, sepulchra aperiantur petrae confringantur, super omnes creaturas nigerrimum & tristissimum velum ieruat tenebratum: Tenebrae factae sunt super universam terram, potissimum autem super corda mortalium, cum omnes mœrore collapsi sint, ut sensus corporis collabatur, his quibus vita deficit & extinguatur.

Igitur si moriente hac vita, ex qua omnium nostra dependet, tam iustos omnes mœrore opprimit, cum hodie vitam hanc recuperet vita, & vita haec resurgat tanto perfectior, quanto differat a morte vita, a poena gloria, ratio suadet ut sequatur universale adeo gaudium illis omnibus, qui ab hac vita dependet, nempe toti universo ut Latentur caeli & exultet terra. Si quae ille dies laetitiae & exultationis, ut sepe catmen hoc davidicum eum

Ecclesia repetamus: Haec dies quam fecit Dominus. Exultemus & letentur in hac die quam fecit Dominus. Resurrexerunt in hac die qui dormierunt. Praedicta verba, sic ait agens de Resurrectione Domini, quod perget bis mulieribus ut Christus repetiret in sepulchro congregate Evangelista dixerit: Orto iam solum. Eius rationem verbatenus audiamus: Natus est solum ipse natus in hac die solus clarior: necesse est enim vitam eius Resurrectione gaudere, in cuius festo condoluit. Et tuus mortem loquor qualem caligine prostratus est, eiusdem vitam videri huius splendore suscipiat. Et tanquam laeti minister, sicut tunc obscuratus est ad carcerem sepultura, modo coruset in Resurrectione equitans in castris: eum Christi caligine nocte circumdedit. Et iudicium factum: modo esse congemur: indicium enim quiddam dicitur in solo est, tanto sceleris officium luminis demerit. Et vultione quadam iudicium oculis carceris infudisse, ut quorum mortis: cecum tunc in mundi lumen, a quibus fuerat laqueus solus extindum; festa sint iudicia, letumque Pascha, illudque eundem ter magna & gloriosius infundat triumphator, & in festum, quale sanctae lux laetius est societati, omnibusque suae scholae discipulis ideat indubie nobis eueniet si nova haec laetitia nuntia caelorum Reginae deferamus, quae tanta repletur exultatione, ut gaudium pelagus effusa riuos effundat letitiae, festi & exultationis vberimos qui ei continentur de die te iudicio gratulatur, felix faustumque tunc Deus Pascha largiatur o caeli terrae Domina: Felix faustumque sit ubi Pascha mater triumphatoris rediit gloria, illa fructu, eiusque vita illustrissima per iudicia seculorum secula. His de conuerio nobis gratiae & letitiae dona profertur que ad ipsa postulamus eam saluantes: Ave Maria.

§. I. Resurgens Christus defuit & confirmavit fidem, arguente longe fortiori, quam sacerdotum Aaroni virga illius germinatione.

Singulari quadam proprietate ille qui haec habet per excellentiam dum mystic tradat nostrae Religionis Christianae profundiora, D. inquam Augustinus, vocat mystic

tion Resurrectionis Domini, quod modo nitum, Regnum heredes, & habita producit
 celebrant, nostre fidei definitionem, quia lacero & abiecto, paupertate pressus & inopia,
 per illam fides nostra definita fuit & confir- fides illi nequaquam adhiberes: verum si ad
 mata: Antequam Christus resurrexisset à mortuis, eius confirmationem regia que iam proferret
 unum fuerat fides definita: in Resurrectione spectanda monia preuolissima, & die quodam
 quippe Christi definita est. Illa dicitur definita prodiret in publicum vestibus ornatus adeo
 reus, quod post multas grauelque difficultates splendidis ut dignitatis personæ sue apertissima
 & dilatorias, ita certo tutoque definit, daret indicia, & alio cistis aperiret, auri &
 et in certa veraque sit, ut nullum amplius argenti, produceret gazas, atque ex illa custi-
 extra illam dubium oratur. Hoc termino bet carpendi quantum vellet plenam tribuere
 rinat, quando Romanus Pontifex caput facultatem, iam hoc tibi fidem adferretet ple-
 Ecclesie Catholice visibile, & SS. Concilia niorem. Si qui tadem ad illum ac cedetes signa
 eius auctoritate congregata, post euentilata huius postulerent sibi monstrari proclariora,
 aliquam difficultatem, illam cum assilientia talia quibus illis plenè fauisset, diceret au-
 Spiritus S. infalsibili definit, tunc dicimus: tem hoc dabo signum singulare: die Dominicâ
 illam definit, idest tanta illam certitudine proxima videbitis me procedentem de domi-
 eoscedant, ut nullus amodo detur locus bus ciuitatis, regalibus splendidam purpuris,
 ambigenti, circa euidem veritatem, Mythe- tota scriptum nobilium ceterâ privilegium
 riam hoc (ita D. Aug.) singulare Resur- ostentarem autenticum, ab ipso Rege firmatâ,
 rectionis Domini fidem confirmat, id est suspensis hinc inde munitâ sigillis: elucescente
 ita veram esse conclusit ac resistit, ut iam autem Dominica, dum hanc anhelus expectas
 nullatenus sit de illa dubitandum. Et notat egressum, nō appareret, nea quidquâ de illo in-
 peritos doctor, hanc phrasim de suo non telligeres, nisi hoc quod in spelunca absconditus
 esse cetero formatam, sed Spiritu S. dicente lateret velle squallida esse contemptibilis omnibus
 inueniam: hanc enim ore protulit magis sui quecūque dixisset fidem derogares, atque ut
 Apolloni Pauli in concione illa celebra- impolitorem exploderes. Porro si promissis sta-
 Athenis habita, gymnasium hic erat sapientia- ret, & præstituro die, Regia foras egrederetur
 tato orbe notissimum; ubi Resurrectionem a. Cooritate conspicuus, omnibus Regni proce-
 Domini proponens, sic ait: Deus definiti fidem- tibus ac magnatibus circumcinctus, suspensa
 mortuis resuscitans lesaus à mortuis. Ita legit demonstrans sigilla, & regiam confirmatio-
 D. Aug. huius etiam D. Ambr. confirmatet nem legitimam cunctisque notissimam, tunc
 regni verus Greci, quod nostra vulgata que dixisset forent ita rata ac definita, ut nul-
 habet: Fidem præbetis omnibus, resuscitans eum. lum tibi quoad hoc dubiū in corde remaneret.
 moritur: Hoc mysterio fidem nostram asseruit. Hoc Christo Domino nostro contigit.
 concipit & demonstrat, & ratio est: quia omne Venit & apparuit in mundo pauper, indigens, &
 fidei fundamentum huic innititur veritati humilis: asserit tamen se verum esse Dei filium
 quod Iesus Christus Dominus noster, verus a Patre æterno missum, mundo Saluatorem. Ad
 filius Dei, humanamque carnem assumple- huius assertionem nonnumquam regia illa
 rit nos redempturus. Ad huius confirmatio- produxit monia diuinæ potestatis insignia,
 nem aqua illa coelestis D. Ioan totam suam resuscitando, mortuos, illuminando cæcos,
 digni interpretam, & que in ex-refert mira- leprosos mundando. Die quodam splendidis
 cula: Vi recubatis, quia Iesus est filius Dei. adeo vestibus enituit gloriosus, ut in suorum
 Precepit huius probationem compre- cordibus hanc adstrueret veritatem, ut facies
 hendit Christus in Resurrectione sua: hanc eius solis indueret splendorem, & vestimenta
 etiam singulariter promissura quâ illam con- eius candori omnis essent æqualia cui comites
 firmaret, & sicut si illa non accidisset tota aditurerunt vici illi celeberrimi, habiti om-
 fides, & quod quod ipse prædicauerat, in nihil- nium ore serui seniores. Deique ho-
 labebatur: na hōmister illam hæc asserens, mūs filiores, Moyses & Elias. Altero
 hanc omnino confirmant, asserunt, & com- die cistis diuinæ lux personæ referavit
 probant. Si quis in urbem hanc apelleret, cunctisque tribuit licentis manū quibuslibet
 dicereque se Principem esse, Regis primoge- iniiciendi, & gemmam quam operaret, eri-
 piamdi;

III. Similitudo

IV. Christo ap- plicatur.

Luce 6. 3

83

piendi: Omnis turba querebat eum tangere, quia virtus de illo exibat. Et sanabat omnes.

Confirmationes erant hæc eiusmodi, ut illi qui oculos haberet. plus æquo sufficerent: nihilominus plures erant quorum quatuor præclariora erant opera, tanto contumacior erat infidelitas. Illi non contenti signis quæ videbant, ut rem crederent adeo prodigiosam, quod ille homo verus esset filius Dei ac naturalis, accesserunt illum. non semel sed quater solemnè quædam instituta legatione, quod si vellet, rem de illo crederent adeo singularem, signum daret adeo excel- lens ut huic apte conveniret: quamvis enim nonnulla patrasset mirabilia, tamen minimè his æquiescerent: cum quibusdam ex illis hæc viderentur imposturæ & virtute patrata diabolica: ac omnibus illis esse minoræ & hæc quæquam tantæ rei proportionata per- suadenda: quamvis fuissent miracula, censu- bant illi, quod ad illa prodigiosa signa non accederent, ab alijs facta prædecessoribus Samuele & Elia, qui signa de caelis osten- derunt, et cæcæ tonitrua, fulgura, & ignem de altissimis in terram deducentes, ut viri qui potestate fulgebant totâ terra superiori, sed nec idcirco se Messias sive filios Dei naturales promulgârunt: vnde non semel sed quater animo peruerso, velut illi ad quos huic spectabat confirmatio, visis non- nullis miraculis, illa vilioris habuerunt, & maiora novaque perfidi postularunt: *valens*

Matt. 12. 58 à se signum videre. Postulant sibi Signum in singulari. q. d. signum a seo in signe, ut congruum sit ad persuadendum rem ita celestem & diuinam, qualem ipse credendam proponebat: q. d. licet opera, quæ fecisti, probentur ut miracula, minoris tamen sunt dignitatis & auctoritatis ut fidem ipsæ quæ promulgas adhibeamus: sunt miracula minima in diminutio. (a) & ad summum quæ persuadete sufficiant quod ille qui talia operatur, sanctus sit & propheta: & ita talia fecerunt, & alia de caelo præclariora nonnulli qui tantum hoc lucrati sunt, ut sancti habe- rentur & prophetæ, ut verò nobis persuadeas, fideinque adituras te sanctum esse sanctorum, necessariò requiritur, ut opus efficias aliquid illis omnibus quæ facta novimus ab alijs multò superior, & tale fieri possit. *Matth. 12. 58*

Fuit hoc peruersum illud passim quo

conabantur Christi miracula denigrare, sem- per aliquod requirerent adeo præclarum ut cetera omnia præcelleret eorum virtute & alijs omnibus exhibita. Dominus autem semper quando hæc illi petitionem proponebat, nedum non illorum postulatam reterat, sed insuper illis annuit promittens signum ut miraculum ita præcellens omnibus. vultu non tantum purus homo non fecisset, sed nec possibile esset nisi illi quo effectum verus deus, qualesuit eius Resurrectio, sic ymo fecit in Exordio prædicationis sue, primo Paschate, in quo seipsum mundo corpore manifestare: nam postquam de templo mercatores exturbasset illud propheta, flagris inter illos cædendo (ut dixit D. Anacletus Papa) nonnullis ex Principibus, sacerdotibus & vrbis primoribus, et lo- tanto tubore frenduerunt: periculosus & summo nominis sui dedecore de templo eliminatus, eiecissetque, ut canes, & hoc manu atque auctoritate hominis, qui cum egenus videretur se Dominum iactabat templi, & illo titulo ipsos expellebat quasi ex propria sua domo, dicendo: *Domus mea, domus orationis vestrae non ex consequenti se Deum erige- ret, cuius domus erat templum, auctoris eum insurgunt omnesque deo recitatur & cum Principibus ac Sacerdotibus eminentioribus illum interrogant: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? Empira- tum habet hoc hæc: Illa quæ facis & dicitur talia sunt quæ nec facere potest nec dicere, nisi deus & legitimus templi dominus: tale nobis ostende signum, quod hinc conueniam, quod proponis & prætendis te ius habere ista faciendi: Quibus ille respondit: Salutate vestra- rum domum hoc & in vrbis dicitur excipere illud diuinitas tuas ad corpus suum dirigebat, illud- que tangebatur, dicens: *Templum hæc ut enim in- terpretatur Euangeli: a: Dicitur de templo hoc corpus sui: Et per uos ad hunc mysterij dete- rationem verbo utitur Solus: quod quanto magis est improprium ad eius expositionem, nampe templi materialis euerisionem, tanto magis proprium ad Mortis expulsiorem per quam vinculum dissoluitur quo corpus & anima colligantur: vnde summum hæc dicebat: corpori huic vitam admite, quæ fruatur ex vitione animæ cum illo. Similiter congruenter utitur verbo Excipere, quod**

Iudæorum pernicacia.

Matt. 12. 58

(2) Mila- gres de eil to an libri.

quod etiam improptet sumitur pro reatificatione vel erectione templi materialis; sed tantum conuenit dum loquimur de re aliqua que resuscitatur & excitatur. Itaque illis hoc significauit signum, quod illis dicitur ad confirmationem quod esset filius Dei illud esse quod ab illis occisus deum resuscitatus esset. Eodem modo, quando solemniter pompam legationis uis nonnulli eius miraculis eum accesserunt preclarior aliud possidat, quod celsitudini conuenit illi quam de se clamorose predicabat, tanta spectante & audiente populi multitudine, hoc illis deus uocatum si iungetur signum: *Signum non dabitur ei nisi signum Iona propheta.*

Loquitur etiam in singulari: *Signum uobis exhibebo adeo preclarum Deoque ita gratum, ut solus hoc Deus possit efficere, & uis potestas uero non possit homini commutari, nempe seipsum resuscitare.* Atque uideat dicit dicit Resurrectio eius suam diem funtionem glorie Dei dedicatum. Obsequens expendit illud Exodi iuxta suam seditionem: *Resurrexisti quia ego sum Dominus, & uis autem uidebitur gloria, seu manifestatio eius.*

Dicit modo ludens: *Vbi Dominus agnitus est ad uesperam eius manifestata uisa est mane? Quare non intelligitur hoc propheta dicit Non hoc ca ptes uis te ad euangelium conuertetur: et caim inuenies quod ad uesperam mulieres parent; *Armatas, ut uenientes uergerent laesum;* quales conuentionem: *Vere filius Dei erat ista hic illum sol, ipseque lapides manifestant.**

Hoc est quod merente Christo: *Monumentum aperta sunt, resurgente resurrexerunt gloriosi.* Et uis ipsi, *Resurrexerunt percussis pectora uestra. Porro mane uidebitur gloria & manifestatio.*

Angelus hoc intueri formam gloriosam, & gloria resurrexerunt manifestantem. Hoc (ait Rupertus) et prophetam habemus illud Dauidis: *Ad uesperam demerabitur scelus, & ad matutinum laetitia.*

In hoc Psalmo qui Christi canit Resurrectionem: *Quia uisus in sanguine meo, dum descendo in corruptionem? Nam quia circa uesperam primus Adam inobediens conuictus & iudicatus in hac mortalitatem deuenit; matutino autem uisus Adam obedientia peracta ad immortalitatem ipsi incorruptionem iure. Ad illud uesperam de mortalitate scelus conuictus ad inferos descensit; quia: et hoc autem matutino laetitia est, quia in uisus iure, & immortalitatem accepit.* Huc uique

Rupertus haec concinit Dauid: *Laudate Dominum omnes gentes, quoniam confirmata est super nos misericordia eius, & ueritas Domini manet in aeternum.* Coepit misericordia in I carnatione eius qua de Virgine concipitur purissima, quae sedes erat deo ipso caelo dignior sed timendum erat ne mortuos illos relinqueret, a quo fuerat occisus. Hoc tu faceres, imo & fecit D. Benedictus, sed non ille, qui ad vitam resurgit tuas profecturus & multiplicatus misericordias ad hominum utilitatem. Confirmat hanc misericordiam nos tamque spem uiuificat; hoc enim indicat Apollolus: *Regenerauit nos in spem uiuam per resurrectionem.* Au ergo non per crucem eius per languorem? per mortem, per ea denique quae tolerauit? Vique sed potissimum per resurrectionem: *Et ueritas Domini manet in aeternum.* Hodie igitur victoria celebratur ueritatis, quae pati potuit, sed uinci nequaquam: *Fortis est uincibus;* unde a nemine potest superari, quoniam de cunctis triumphum agit gloriosum. Dixit D. Cyrillus quod Iona idem fit quod *Veritas* qui in abyssum mergi potuit, attamen *Non potuit reuerti.* In hac Iona historia debet resurrectionis huius signum, nempe uictoriam ueritatis: quia in ipsa uis facta erat, quod declarabas, & confirmabas de illo, quod uerus esset Deus: cui soli proprium est seipsum a morte resuscitare. Et si nonnulli sint qui diuina solum uirtute opera fecerunt, qualia sunt aliqua, quae ego similiter facio, erit hoc adeo superexcellens, ut necdum aliquis non inueniatur qui simile quid fecerit, sed nec sit, qui diuina etiam roboratus uirtute hoc possit efficere nisi ipsa tantum persona quae Deus fuerit. Hoc opus est seipsum resuscitare: de quo etiam agendum.

§. 2. Christus in Resurrectione sua primariam comprehenderit personam suam confirmationem: unde fuit illa necessaria.

Eleganter annotauit D. Bernard, uoluisse Christum ludaeis in memoriam reuocare quod dixerat per Prophetam Sophoniam: *Quapropter expecta me in die Resurrectionis.* Valde ad litteram Propheta loquitur secundum

4 - D
Serm: 4
Resurre
Sopho: 1.1

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

I. Sophoniae de Resurrectione vaticinium explicatur.

Lib. 1. de demonstrat. Evang. de monst. 7. bl. 8. de civit. c. 11. Ser. 1. de Resurrect.

II. Resurrectio Christi argumentum erat inrefragabile.

III. Ita iudicantur Iudaei

communem SS opinionem contra Hierusalem, & pharisaei prophetica loquuntur de futuro, quasi de praeterito. Populus hunc vehementer redarguit ingratus & horrendo quodam esorditur tetrico lamento: *Ve promacatrix & redempta civitas non exaudivit vocem. & non suscepit discipulum in Domino non est confisa ad Deum suum non appropinquavit.* Quae est haec formata contra ingratos plebis Iudaeorum Synagoga, quando tor Christi nutu fatisque beneficii, tam eius sedis osti promouerunt: etenim miraculo: si eius spectatores. Redum ad illum confugere festinant eum tanquam Deum recepturi, imo potius eum irritarunt moueruntque ipsi bilem, accedentes noua petiti signa, praeter illa quae prius ediderat, unde contra illos exprobat, eo quod miracula sua despicerent, quae potens operabatur, dicendo: quod quia exigua erant & nullius momenti, noua & maiora postulerent. Et quamuis mererentur ut illos omnino repelleret, non repellit tamen, sed addit: *Suppliciter exspecta me in Resurrectionis mea.* Locus hic est admitabilis quo Ensebius Caesar, a. & v. Augusti. b. & D. Bernard, eprobant Domini Resurrectionem, & egregie significauit certus Hebraeus: qui legit: *Exspecta me, in die surgere mei.* Surgere verbum est actiuum: Exspecta me in die quae me ipsum suscitabo: q. d. Eo die quo me resuscitabo, meaque efficiam Resurrectionem. Verbum hoc *Suppliciter* significat: vt abundanter & caudenter vestra satisfaciam petitioni, & signum trasam adeo legitimum, quod omne tollat dubium: erit etenim opus ita Deo proptium, vt non solum homo purus id non fecerit vnquam, sed nec possit facere qualibet roboratus virtute: exspecta me: quam postquam me occideritis, ego me ipsum sum resuscitaturus. Hoc est illud miraculum, & signum insigne, Et tantum erat vt quando Christus hoc signum offerebat, hoc illi concesserint argumentum: quia opus illud tale erat, tamque ingens, vt si perfectetur, manifeste confirmaret quidquid Christus praedixisset.

Et ita hoc confessi sunt ipsi inimici, quando Domino mortuo timentes non solumne forte realiter resurgeret, sed insuper cauentes vt nec per vmbra in id fieret, si Christi corpus in sepulchro non inueniretur, Pilatum acceperunt, haec illi proponendo: *Domine recordari sumus, quod seduliter illi dixi ad te uiuens: Post tres dies resurgam.* Iam ne custodiri sepulchrum usque in diem tertium ne forte veniant discipuli tui, & fuerint eum & dicant phari: surrexit a mortuis, & erit nouissimus error peior priore q. d. Quocumque modo credatur homini hunc a mortuis resurrexisse sic licet sit eius resurrectio, ob corporis eius ablationem, nulla satisfaciat ratio, qua mundus cohibeatur, ne cretat deo quaecumque dicta sparguntur. Hoc est: *Est nouissimus error peior priore* q. d. Primus error fuit, hunc homini fidem adhiberi, qui praetigij suis illos circumueniebat: ne error iam per mortem eius reparatus sit. Si vel vox de Resurrectione eius fieret, illi sola omnes denovo crederent, quod si seductor ille dixisset vt nullum superest medium, tollenti illud ex conceptu & intellectu eorum si illi ipsi fateantur quod intendendo tantum eius Resurrectionem licet confictam, totus mundus crederet id omnem quod praedixisset, quid fieret cum Resurrectio eius vera fuerit & manifestis confirmata probaret. Itaque diuino consilio Dominus in Resurrectione sua comprehendit praecipuum argumentum eius quod proponebat omnibus fides quam praedicabat. Hoc est quod dicit Apostolus: *Se Christus non resurrexit, vanum est fides vestra, inanis est praedicatio vestra.* Si Christus non resurrexisset, omnes credidissent eum fuisse impostorem, nec potuissent quod promiserat adimplere. Iam quando illum inimici videbant crucifixum, exprobrabant illi: *Alius saluus fecit: si ipsum non posset saluum facere.* Et eo quod seipsum nec credebant, nec saluabat collegerunt, quod vere alio non curasset: qui namque seipsum curat nequis, multo minus poterit alij saluum impertiri: & dicere intendebat, quod illis saepe dicebant, miracula Christi non fuisse vera sed commenta & illusiones, vel arte facta necromantica, vel quod illa Deus operaretur nullo habito eius respectu, quoniam ipsi peccatorem iudicabant, vt dixerunt etiam iam illuminato.

Cum ita sic, quod illi qui tendebant in Emmaus, fuerint illius discipuli, atque in eum crederent, quando illucfessente a morte illius die tertio iam illum non viderent.

resurrectionem, omnia vana iudicantur & mendacia, quae praedicauerat & promiserat, unde dicitur: *Non autem sperabamus, quod ipse esset redempturus Israel.* sperabamus, sed iam autem non speramus: cum illi ipsi fuissent de sancto discipulorum eius, sed non viderent, iam illis omnia contruile videbantur: & licet illo matutino tempore noua intellexissent quae de illius Resurrectione malitiae annuntiauerant, ut Christum non viderent redimendum, illis alia spei suae considerant: quid heret si non resurrexerit? Itaque sicut si resurrectio Christi debueret, tota collaberetur fides, & doctrina quam praebant, diuinae suae personae & maiestatis ita resurgente Christo probata mouet fides, conclusa & definita. Desinitur solum resuscitatus: ut nihil relinquatur ambigendi locus ad credendum quicquid praedicatur, & propoluit.

Mystica continet mysteria huius proprio magis, concepta saluatus viginti natus septimus. huiusmodi uero interam explicant, D. Hieronymus. a. D. Augustinus. a. D. Ambrosius de Christo Domino nostro, quodque illum sequitur in propria personae ore plalmista. Agit primo de Passione sua, declarans qualiter inimici sui cruciatum inuenerunt, vitamque ademerunt. Postea statim decantat & verbis plausiue singularibus mysterium proponit quod praesentibus habemus de Resurrectione sua: illum igitur loquentem audivimus: *Domineus meus, & protector meus, in ipso speravi cor meum, & aduersus ium: & resurrexit cor meum.* Trinitas D. Ambrosius hoc verbum exponit, quod non tantum significat, quod resurrexit, sed resurrexit: *videte quo verbo, & resurrexit, non autem resurrexit, sed resurrexit: non enim resurrexit, sed resurrexit ante floruerat.* Ita D. Paulus videtur vult esse (secundum in illis duobus tantum locis inuenio hoc verbum in S. Scriptura) quanto tempore Philippensis: quod primo boue de illo floruerat, sed postmodum opationem illam bonam dimiserat, & tandem primum resurrexit, sententiam: *Gausus sum quoniam in Domino uehementer, quoniam tandem resurrexit pro me sentire, sicut & sententiam.* Hoc concilio (ait D. Ambr.) appositum Saluatoris uidetur. *Et resurrexit caro mea, quo*

significat caeleste Resurrectionis suae mysterium. Floruit caro eius sanctissima, quando floruit in terra purissimi & mundissimi de ventre prodijt terraeque virginali. Flos hic abissus est per mortem, sed deus floruit, de sepulchro resurgens: & pullulans rediuit. Loquitur D. Ambr.: *Floruit caro Domini, cum primam de Maria Virgine illibata uulua processit, sicut ait Isaias, dicens, Exiit virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Resurrexit autem, cum succiso per Iudas corporis flore rediuit de sepulchro resurrectionis glorie germinauit, & in floribus modum, & odorem pariter, & nitorem, cuius hominibus immortalitati assant, odorem bonorum operum sanctitatem circumferens, nitorem incorruptam perpetua diuinitatis ostendens.*

Hic ut eleganter dicta confitemo, porro adiungamus quod his verbis meo iudicio spectes prohiqum illud inqum, quod apposite & late perpendit D. Cyrillus Aleran. de virga Aaron, quae siquidem in principio ortus sui floruerit postmodum tamen exaruerat, & arida ita resurrexit virtute plane diuina, quo Deus confirmaret id quod ad summi sacerdotis spectabat electionem. Creata Dominus Aaronem in sumum sacerdotem, illum ut talem populo proponit: Insurgunt in illum seditiosi Core, Dathan & Abiron: et tunc hanc sibi dignitatem ambiebant, & Iurdi instigati inuicem & populum excitant ad seditionem aduersum Aaron, Volo, respondet Deus, ut declaretur, & designatur hoc summum sacerdotem Aaron: cuiusque familiae Vocat Moysen, cui praecipit, Congrega duodecim tribus & ponantur duodecim virgae eorum me ex singulis tribubus vna in tabernaculo, quo seditiosi illi confundantur, cessetque murmuratio: Ille legitimus habebit sacerdos cuius virga floruerit. Erant autem virgae amygdalinae. Prius floruerant ex arboribus pullulantes, sed modo omnes exaruerant Dei, & inerspectio vitem Aaronis virga resurrexit hoc est quae primo germinat florida ex amygdalo, & cuius postmodum flus decidit, iterum germinare coepit & resurrexit: nouos alios flores producit em uentiores, copiosiores, & fragrantiores, reliquis omnibus aridus permanentibus. Sic igitur, inquit

D. CYRILLUS.
Lib. 10 de
Adora. in
spiritu

VI.
In virga
Aaron flo-
rente Chri-
sti praesig-
natur Res-
urrectio,

Num. 17.

quie Deus, per hoc assertum, Aaronem esse legitimum Sacerdotem eiusque sacerdotium esse verum, & quod de tale ab omnibus debeat admitti.

Efficax fuit hoc argumentum, quo concludatur & in æternum stabilatur coram toto mundo Aaronis Sacerdotium. Et hoc ipsum (vt D. Cyrillo credimus) est quo Christus veritatem divinitatis suæ doctrinæ que stabilit, asseruit & confirmavit Nam licet primò caro eius floruerit purissima ex venite terraque pullulans virginali, munditi quali nec vlla, per mortem tamen eraruit, contra eum inimicis invidia stimulis mille calumnias inomentibus, totoque mundo in eum arma momente distillata; porro resoruit, id est iterum floruit, resurgens caro illa sancta, gloriosa & immortalis, quo confirmata est & definita eius summæ divinitatis veritas. Ipse se explicet. D. Cyrillus: Sicur arborum idem lignum, cum germinasset, ac repente stirpsisset, efficitur signum fuit quo declararetur illis veteribus superno suffragio Aaron summum sacerdotem esse creatum; sic dicimus præclarum & evidens atque idoneum esse argumentum quo probatur Deum esse secundam naturam ipsum Emmanuel, in eo quod mortem calcavit, & vt Deus dignum erat, revixit. Ita idem ipse Christus quamvis nullo negotio ac facile posset quidquid supra opinionem ac rationem esset, perferre, signum potentissimum dicitur. Generatio hæc pravam signum querit, & signum non dabitur ei nisi signum sonæ prophete. Sicur enim fuit Ionas tribus diebus in cæcis. Igitur celebre sane & illigibile signum est, quod reuocari providentes sunt ad fidem faciendum, ipsum filium secundum naturam esse Deum, & ex Deo Patre ortum, hoc ipso quod mortem destruxit, & resoruit ad vitam: factus est enim ipse primitiæ dormientium, & primigenitas ex mortuis idque signum filij obedientium est datum, quo intelligam Christum Dei ac carnis suffragio, summum sacerdotem nostrum esse factum sanctum, innocentem impolutum segregatum à peccatoribus, & excelsum cælis factum &c.

Congruenter hic proferimus quoque expendit D. Petrus Chrysostomus, circa verbum illud quo factæ sunt mulieres venientes vt viderent Iesum: Quis revolvat nobis lapidem hoc, & quod ad huc Evangelistæ: Invenimus revolutum lapidem. Angelus Dominus descendit de celo, & revolvit lapidem.

Advolatus lapis probavit mortem at revolutus tunc resurreximus asserit. Quare ad volutū factum fuit quem perfidia Pharisæorum ad offerendum. Et scandalū: Angelus ad fidem revolvit & factum, dicens Propheta: Ecce pono in Syon lapidem, ut evolveret mortem, qui vitam clausura adhibuit, dicens Scriptura. Vid. bitis vitam vestram pendentes coram oculis vestris & non videtis. Vt opinior tacuisse modo peccato illi mystico Saulis dum adhuc innocens esset, deum certum eo tempore quo sacrificium erat offerendum. Voluit suam grande. Quando namque totus lapidem illum voluerunt ad altum momentis Christi mors testata est eum esse hominem, & mortuum; Angeli lapidem revolvit, quo constet eius resurrectio: hoc habet et D. Gregorius, & alio loco notat. Et hoc principis colligit D. Augustinus, fidem Christiano propterea, & eam qua cuncta confirmatur illi Christianæ Religionis mysteria, Dominum esse Resurrectorem. Etenim quod Christus factus sit homo, quod natus in mundo, quod in eo vixerit, quod in cruce mortuus sit, omnes hoc credunt, & consentiunt: porro quod resurrexerit, solus Christianus; Mortuum quippe Christum & Paganis creditur resurrexisse autem Christum propria fides est Christianorum.

Ita videmus in h. storij. 50. Martyrum quod Paganis & Iudeis; per hoc constat sua indocere Christi, anōs vt Christi abierat, illis obpientes, quod homo esset, qui vixerat in mundo, & mortem iuberat cunctis ignominiosam: sed hoc illis Christi stans respondebat: si quidem hæc verba essent tamen quod etiā à morte revolutus resurrexisset. Idcirco Apollolus (vt inquit Augustinus) hinc mysterio nostræ attestavit resurrectionem; dicendo: si cognoveris in ore tuo Dominum Iesum: & in corde tuo credideris quod Dominum suscitavit à mortuis saluus eris. Ob eandem rationem, & in (vt lego apud eundem d. Aug.) dicit idem Apollolus, quod inter omnia Christi opera, eius Resurrectio, potissimum nostræ servavit iustificationi: Mortuus est propter delicta nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram: quæ illi expensis conformiter suo regno, itaque apud dicitur quod per Resurrectionem Dominus fides definita fuerit & stabilita. Quod confirmatur ex argumento D. Ambrosij, non miraculum expenset quo Lazarum quatuor mortuum ad vitam revocavit, sic ait: Non vult

D. PET. CHRYS. Ser. 7. 4. 6.

Lazarus, sed solem omnium suscitavit Dominus. Quod si tu credas am legis nisi quoque tua, qua mortua fuerat in illo Lazaro reviviscit. Si quod Dominus alium ad auras revocavit argumentum fuerit adeo efficax ad fidei dominatus eius confirmandam, quale futurum est illis, si seipsum resuscitaverit, hoc etenim dicitur tantum ve proprium servatur omnipotentia: vt erat laudis dicendum.

f. 3. Duodecim circumstantia notantur in Iona, & omnes plena mysterijs, quibus Christi Resurrectio significetur.

Quando Christum accesserunt signum postulationi conclusionum ad fidei lux quam predicabat, confirmationem: necdum illud Christus sua comprehendit Resurrectione, illam ve supremum profertens signum, sed inoper illam voluit proponere descriptam in historia Ione. Illam igitur expendamus vt prophecia servat hodiernae festivitati. Truocavit Euthymius & melius illo Di. Aug. factum illud Ione non fuisse fortuitum, sed sua opera atque ex industria, si Deum spesces, vt per illud significaretur & describeretur Christi Domini nostri Resurrectio, eo modo quomodo pistor matronae cuiusdam delineans imaginem vel Regis in linteis quod ea tantum mente sit vt ipsum representet. Docuit n. Aug. quod Dominus noster voluerit opera Christi tanto splendore describere, vt illi satis non forent, quod illa prophetae verba praedice rent, sed etiam operibus delinearent: tunc enim aliquid apte proponitur intelligendum, quando verba eiusdem prophetae veritas descriptur & quae in exemplo opere aliquo confirmantur. Unde dicit praefatus Doctor duo esse genera Prophetarum: quidam verbis hac modo ab altera aquarum vnda transibit prophetarum, quales fuerunt quos communiter vocamus Prophetas, qui vaticinia sua scriptis tradiderunt: alij qui operibus factis, & factis suis super nos transierunt. Gurgites alijque prophetarum, in figuris & stratagematibus praedictis, sicut Patriarchae suis facinorosis, sicut Patribus facinorosis insigniora. Non minus opere prophetavit Isaac Christi per mare prouocata traiechabant, mille me facturum, voluntaria sua obedientia suae iactabant vnde, & quatuordecim agebant per altare, quam Isaac illis verbis: Oblatus vobis erit in me quiddam maris tempestas, quia ipse voluit. Et hoc Deo proprium solet excitare turbulenta. Dico praeterea illud Hieron. Bap. de Lamma Tom. IV.

est, inquit D. Tho. efficere vt nonnulla succedant in mundo, tantum vt signa sint & figurae eius quod per illa significare intendit.

Talis fuit, interprete Euthymio, Iona, nec opus erat vt ille diceret hoc, quandoquidem satis euidenter ipse Dominus declarauerit, vocans historiam Ione signum: etiam omnibus notum est essentiam signi, & rationem ac motum cui fiat, esse tantum significare & representare, cum autem resurrectionis dominicae mysterium adeo sublime sit & profundum, illud voluit prius adumbrare & describere: & cum Deus ipse huius pictor fuerit, qui colores nouit, prout vult, imagini appingere, talis illa prodijt in lucem, vt pauca sint quas magis admittimus, Opus hoc Iona a duodecim commendatur circumstantiis isque singularibus. Prima: quod contra nauim quam uehebatur adeo saxa futre erit vndarum tempestas, vt eam tota non posset amouere nauarum industria, pieces quamuis, vota funderent & orationes: nec non in mare quolibet onera deicerent, in hoc tantum salus eius pendit, quod Iona maris fluctibus tradidit absorbandus. Secunda: hoc conclusum fuisse & determinatum omnium suffragijs in concilio caelesti, nam ita statuit Deus: & in concilio nauae, etenim conuenerunt nauae, quinimo & ipsius Iona in calculo consentiente, Tertia: ipsa prolectio Iona in pelagus adeo fuit illi voluntaria, vt ipse se traderet eorum manibus eiendum, diceretque: Tollite me proiecitate in mare. Quarta: Iona cecidit, & hinc inde maris fluctibus abreptus breuissimo tempore grauem ita passus est tempestatem quantum omnes perferunt qui mari demerguntur, ex eo quod vndarum vi nunc ascendant, nunc descendant: modo ab esse genera Prophetarum: quidam verbis hac modo ab altera aquarum vnda transibit prophetarum, quales fuerunt quos communiter vocamus Prophetas, qui vaticinia sua scriptis tradiderunt: alij qui operibus factis, & factis suis super nos transierunt. Gurgites alijque prophetarum, in figuris & stratagematibus praedictis, sicut Patriarchae suis facinorosis, sicut Patribus facinorosis insigniora. Non minus opere prophetavit Isaac Christi per mare prouocata traiechabant, mille me facturum, voluntaria sua obedientia suae iactabant vnde, & quatuordecim agebant per altare, quam Isaac illis verbis: Oblatus vobis erit in me quiddam maris tempestas, quia ipse voluit. Et hoc Deo proprium solet excitare turbulenta. Dico praeterea illud Hieron. Bap. de Lamma Tom. IV.

II.

Duodecim notantur circumstantia in Iona Prima.

Secunda.

Tertia.

Iona 1. 1.

Quarta.

Iona 1. 4.

contigisse tantillo temporis spatio ut sancti illum Deus, diuino suo precepto eo illum dicere poterint quod quam primū Ionas mari iniectus fuit, stat in a cæto deuoratus sit, nec non singulare fuit Dei opus vix præliet realiter antequam deuoratus; prædicta dicta eo tempore cetum adochere, quod sustinerit. Nec varat mysterio gurgites illos, aquæ superficiem & conspectum prodire; etenim ceti subito pelago ad abyssos descendunt, ubi minores affragantur molebus, quia ad aquæ superficiem natantes illos ipsos procellæ impugnant & constringunt.

Quinta

Quinta: quod excitata hac vndarum tempestate, multæ caput illius iunci cooperuerint. Hoc verbis illis significat: Pelagus operuit caput meum: ubi in Hebræo vox legitur *Zaph* quæ iuncum significat, vnde alij transtulerunt: *Iuncus operuit caput meum* & licet auctor quidam modernus rideat hoc vt fabulam, eo quod arbitretur, nullum his fuisse tempus: quandoquidem in momento Ionas sit a balæna deuoratus: sed cum ad hæc tempus fuerit, sicut dictum est, non est quod de illo dubitemus & facile hoc erat, quandoquidem ibi ad oram maris præteritum ubi Ionas nauem ascendit multi iunci maris nascantur: nam cum tempestas adeo grauis esset, illos fluctus deiecerunt, & ventorum impetus, detulerunt super caput Ionæ, vel si placet, manus supremi illius pictoris qui nostra per illum myteria delineabat: Atque in hoc concludo, quamuis nulla sit ratio quæ hoc euidenter conuincat pro hebræis tantibus, tamen Christiana hoc concedit pietas, cum verba sancti textus admittat distis mota rationibus, Sexta quod Deus cetum destinauerit qui Ionam reciperet in mare deiectum, vt bene diuinum obumbrat penicillum: *Preparauit Dominus piscem grauem ut deglutiret Ionam.* Quia in illo nullæ reperitur balæna: quia est mare Mediterræcum, & Deus cetos quasi conchulos detinet in mari Oceano: cum enim pelagus illud sit minus, si illud intrarent non leue piscibus adferrent incommodum, nauibusque nocerent: atque idcirco illos conelussit in angustis Gaditanis, velut quibusquam portis quibus in Oceano detinerentur. Quod Iob eleganter verbis illis expresse: *Nunquid cetus ego sum, quia circumdedit me carcere?* Itaque cum nullus in eo esset mari præparauit

Sexta

Iob. 1. 1.

Iob. 7. 12

Septima: quando cetus ille deuorant Ionam non illum in vno sinu reconchit, sed in duobus: hoc enim indicat D. Hieron. hoc loco; *Recepit Ionam in sinu suo* sic vt res habet, quod cum sit animal adeo vltimum, diuersos habet in ventre suo sinus, & contemplos quod Ionæ partem habet in vno, & partem in altero, vt certum est quod transtulerunt: potest Ionas habere caput & pedes in vno, & cetera vique ad pedes in altero: hæc imaginatio quamuis euidentiam non habeat ex S. pagina illam tamen illi tribuit sententia D. Hieronymi per episcopi. Octaua: quam primum cetus Ionam deglutit cum eo ad profundis: ma mari deiectione ad sinus qui in eo reperitur vltimus, in quibus pisces quasi quibusdam caerni, includuntur: hoc ipse tunc tempora confessor est: *Ad extrema montium descendit, terre videri conuersum* vt *Illes* appellat terra cauerna seu antea in imo pelagi, vt carceres obstruat. Nona: cetus hic Ionam in sinu suo retinetibus diebus & tribus noctibus, & cum captus sit calor quo feruet vt ligna digerantur Tertulliano credimus) Ionam oisibus carne constantem non potuit digerere, hinc verbum illud significat: *Euomuit Ionam* quod est impotentia digerendi: nam vixit pollet maioribus an retinendum, quæ calor eius naturalis ad eius consumptionem vixit parit angustias & molestias donec illud euomuerit. Decima: cum cetus altiora maria litt. que finium: *Euomuit Ionam in aridum* quia sicut ordinarie mare mediterræcum ad littora loca habet arenosa non potest cetus eo vsque accedere: quocirca tale finit Ionæ robur, vt cum illum non potest digerere, ipsum ad talem hic compulerit conuulsionem, vt illum ad firma terra tora eiecerit. Vndecima: quod sicut in limbo

his erectationibus, quæ tantâ sunt vio-
lentiâ, non solum id quod absorbuisti, foras
proffili, nec potuisti digerere, sed hæc agita-
tione Thomæ cum hoc alia quoque efflu-
duntur, quæ iam concoxerat, & aliquando
vixit venarum sanguis: ita mihi persuadeo
ero contigisse, quod Ionam euomens, quem
non concoxerat, alios pisces eiecerit, quos
iam quasi digesserat, & consumplerat. Duo-
decima: quando nauæ qui Ionam in
mare deiecerat, crediderunt eum iam
consumptum, ipse in arida saluus erat
& inuoluitus, mirabilia patrando in Nini-
ue.

**§. 4. Conuenium Christo septem illa prima
circumstantia in Iona præfigurata.**

In Nigæ signum, & præclarum plane pro-
pheton veritatis hodiernæ. Primo nauis
que nota domesticè est tempestas, quæ per
peccatum contra hominem excitatur, quem
Deus in mundo statuit vt nauim in pe-
lago, quatenus nauigando ad portum ap-
pelleret vitæ æternæ. Et quidam homo co-
nabatur quantum vires ferebant, nullum
adhibebat remedium, nisi Ionas in mate
deieceretur, isch filius Dei in mare Passionis.
Hoc apponit præloste in Iona, qui dicitur
Columba: fuit etenim Christus candida colum-
ba, sine felle culpæ vel peccati. Conabantur
quidem homines pro vitibus suis, oblatio-
nes immolando promissa vota que emittendo,
sed euidenter declarauit hæc omnia non
sufficere ille qui dixit: *Impossibile est sanguine
uiciorum & sanguinum auferri peccata.* Quid
plura? nisi serpens erigatur in stipite nullum
superest vulneris mortisque remedium. Se-
cundo: factum est hoc uniformiter conspi-
rantibus cæli terræque suffragijs: etenim in
Conuulorio SS. Trinitatis conclusum est hoc
dicendum: atque in illo quod naucleri & nauis
deieceret in Hierusalem celebrarunt, & lem-
no ho, na concorditer, vt in vtroque concilio
scriptum istidem verbis statueretur. Hoc ete-
nim annouit D. Ioan. quando expresso
decreto Caiphæ: *Expedit vobis vt vnus moriatur
homo pro populo:* subiungit: hoc à semetipso
non dixit: sed verba fuerunt à Spiritu S. ori-
cus ingella, licet ipse ea in illo sensu non

intelligeret. Huic conuenit D. Petri sententia:
relatis etenim S. Scripturæ testimonijs sic
ait: *Conueniunt vere in ciuitate ista aduersus
sanctum patrem tuum Iesum, quem vnixit
Herodes & Pontius Pilatus cum Gentibus, &
populis Israel facere, que manus tua & consilium
meum decreuerunt fieri.* Et ipse Christus hoc
ita decreuit atque vt tale sæpius repetiuit:
*Eccc ascendum Hierosolimam, & filius hominis
tradetur etc.*

Tertio: ita voluntaria fuit Christo ista in
pelagos eiectio, vt ipse se vitro tradidit
reijcendum, Apertè satis frequenter asseruit,
quod si nollet, eum nequaquam occiderent:
*Nemo tollit animam meam à me, sed ego pono
eam.* Quod opere confirmauit, quando quidem
cum illi vellent, & ille nollet, ita liber ex
eorum euasit manibus, vt illi temper rubore
conuiderentur, Porro hora iam imminente,
cum ipse primò demonstrasset, quod si nollet
non caperetur, quandoquidem omnes in
terram collisisset vnico suæ vocis imperio,
postmodum illis ait: *Hæc est hora vestra, &
potestas celebrarum: Si me queritis, sinite hos*
ire: quod idem est ac si cum Iona dicit:
Propter me tempestas vent. Quarto: deiectus in
mate Passionis, gurgitibus & fluctibus capitur
sententibus inimicorum suorum, quos vehem-
entis malitiæ suæ ventus agitabat de hortu ad
domum Annæ, inde ad tribunal Caiphæ &c.
& vltimo ad montem Caluarie, vbi spatio
sedecim vel septemdecim horarum breuissimo
omni passus est tormenta, que tolerari pote-
rant; ita vt asseriore D. Tho. plura peruierit
ipse solus modico illo tempore, quam omnes
Martyres centenis & millenis annorum curri-
colis. Et hoc quod Ionas dixit: *Omnes fluctus
tui super me transferunt;* dixit Psalmista in per-
sona Christi: *Omnes fluctus tuos induxisti super
me.* Vocantur procelle fluctusque Dei: quia
nihil Saluator petulit, nec ictum, nec torquen-
nem, nec lputu quod non particulariter fuerit
à Deo determinatu vt pateretur: nam idcirco
dicitur quod sculptura lapidis illius, quem
Deus ostendit Zachariæ, mambus licet perfecta
sit lapidicidiarum, primo tamen delineata fue-
rit & descripta manu diuina: *Ego calabo
sculpturam eius.* Itaque lapidicidæ nihil effice-
runt, quamuis tantum opus sculpterint, vt
nihil in illo reliquerint intactum & non
elaboratum, nisi quod Deus sigillatim in toto
illo

Tertis,

Ioan. 10. 17.

Ioan. 8. 8.

Quarta

3 p. 9. 46.

ar. 6.

Ps. 87. 8.

Zcha. 19.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

illo, omnique eius parte designauerat, et aliis expofuimus.

Quinta

Quinto: tunc in caput eius conuoluti sunt vi fluctuum, & uoluntaria tempeftatis, in quo myfterium ueneratur fpuis coronae adeo profundum, & plenum Sacramentis ut Deus uoluerit illud ita particulatiter in Iona defcribere quia eo ufque nequitia diabolica peruenit inuidiae & furoris, quae contra Christum excitabat tempeftatem, ut eam expleuerit inuentionem iniquam uifam, et uide- liffimae coronae ex punctis aculeatis innocorum pelagi. Et apte dicit: *Iuncum operuit caput meum*: cum illa quam Christo inierunt, ut uideatur Patris, non ex folo circulo efferat qualis est Regia, fed in altum affurgens intertextat, ut totum Christi caput inftar calsidis operiret.

Sexta

Sexto: preparauit Dominus in tempeftate illa terribili *Pifcem grandem*, non ex uulgari- bus, fed ex maioribus, inftar balnearum, et lonam pectore suo concluderet: hic eius designatur fe- pulchrum. Quam egregie depingit mirum Patris opus circa Christum filium suum: et- nim morti illius pifcem preparauit progran- dem fe- pulchri mediane Ioseph ab Arimathia uero primario, & stemmate oriundo nobiliori- ae inter nobiliores eminentioribus uerbis Hieru- falem. Optime notantur hoc Euangelista, a quibus inferibitur: *Nobilis decurio, homo diuus*. Eo tempore, quo sicut in tempeftate omnes se pifces abcondunt, recedunt, & ad maris caeteras sinufque refugiunt profun- diores, ne uehemens illos quatiat, & collidat tempeftas: fugam inierant, & latebras qua- fieraui amici notique Redemptoris, de quibus sic Euangelista: *Stabant omnes noti eius a longe*, & pauci qui proximi erant adstabant, parum poterant efficeret: hinc igitur occasione oppor- tunc accedit nobis ille decurio uiribus con- fortatus diuinis, nihil ueritus tempeftatem ut- gressus eius reprimere non potuerit infti- nequitiae Pharaicae fluctus in laque de- curmanae: *Audacter introiit ad Iulianum*, & petijt corpus Iesu. Grande myfterium quod decreuit Deus ab Euangelico praenuntiatu uac- Hara uerbis, hinc a Iona operibus: dum ait: *Dabit diuitem pro morte sua*: sicut eleganter ponderauit D. Augug. a. & prior illo Tertullia, & Verbum illud: *Dabit diuitem* idem est quod in Iona legimus: *Preparauit pifcem grandem*, Et notetur uis illius uerbi: *Preparauit*

Mar. 11. 41

Matt. 27. 57

Luc. 23. 49

Mar. 15. 41

Isai. 53. 9.

a. Lib. 10.

Hom. No. 36

b. 1. No. 2.

aut, Marc.

& figura Iong cum ueritate figurati, quando illi quidem nobis dicant Euangelista, quoniam uerum appofuit diuinae intentioni, Iosum Ioseph praeparauit fe- pulchrum: etenim nos aduicem quae dicitur fcriuebat intentioni, praeparauit illud in orto quem habebat praeparatum in monti Caluariae, & uibi Hierusalem: etiam hae circumstantiae quas Deus dirigebat ut Christo ad uesperam moriente, nec corpore eius in cruce remanente, aut longius aliquo illud deferente ibi ad terminum operis ei fe- pulchrum inueniretur, non tam praeparatum per Ioseph, quam difpofitum & ordina- tum a Deo: ipse namque praeparauit pifcem grandem. Nam ipse fuit totum operatum. Et adhaec quoque fe- pulchrum fuit nouum apertum in petra exfulptum ob ea myfteria quae tunc declarabimus.

Propofito nostro conuenit quoniam com- paratio quam inueniunt duo illa praeterea hecclae sanctitatis, & doctrine lumina. D. Ambros. & D. Aug. de uirgine facratissima, Ioseph autem uenit purissimo cum Ioseph de fe- pulchro. Arimathia uero iusta cuius fe- pulchro nouum. Verumque Deus filio suo praeparauit. Bonae uirtutes celebraturus erat Dei filius in mundo: uiam in carne mortali & palli- bili, et pro nostra salute pateret: ab- teram in carne gloriosa & immortali ad nostram iustificationem. Vtrique Deus ad nostram recipiendum maxime conueniret. Natiuitati in carne mortali uirginem praeparauit ipfis fideribus pariter in amo & ipso late- rantis splendidiorem, cuius uenit in quo recipere- sus erat gratijs donisque in inestimabili caris superaret Empyreum. O quam confpicienda uirginitas! O quam praeclearis diues beneficijs uenit uirginitas! quot donis supremisque emittit fauoribus! O quid non dixerunt prophetae, ut exprimerent quanta Deus sollicitudine uirginem hanc praeparauerit ditauerit que sanctissimae: ut in eius uentre Dei filius hinc recipere- uenit tuus fuit. *At uenit tuus, uallatus hlijst dixit Spiritus S.* Non mirum debebat Deus studio prouidere & alia praeparare personam, aliumque filium, in quo dicitur uenit recipere- uenit et eo in vitam remaneret gloriofam & immortalem. Quis fuit ille dicitur quis ille uir Ioseph ab Arimathia. Hinc igitur attende quid in figura Iona figuratum

ferit: *Preparavit Dominus piscem grandem,*
 piscem grandem à quo in sinum Iuum &
 sepulchrum velut in ventrem reciperetur, ex
 quo valeret. Preparavit illum Deus.
 Quis huius viri verbis exprimat eminenti-
 simas prerogativas? Audi, quod de viro
 hoc (inquit hi duo PP.) testimonium
 per beatum Evangelistam: *piscem plura decem-*
annorum quam omnia possent verba manifesta-
re. Primo: Vir bonus, Vir perfectus & integrè
bonus Si à Philothopho percuncteris quid dici
 possit absolute bonum; respondebit: illud cui
 nihil deficit ex bono: *Quia bonum confurgit ex*
iniqua causa: malum autem ex iugulis ascedibus.
 Quomodo idcirco Christus ait, quod perfectè
 & absolute cognomen hoc soli Deo pro-
 prium conveniat: *Nemo bonus nisi solus Deus:*
 nulla etenim creatura reperitur, quæ non
 aliquem patiatur defectum, accende quis ille
 sit quem Deus huic ministerio determinavit.
 Va est cui Evangelistæ pleno ore nomen
 deditur soli Deo proprium: *Vir bonus,*
 Deinde vocatur iustus ad eiusdem expref-
 sionem: hic etenim dicitur iustus qui nec
 defecta laborat nec imitate. Talem iu-
 dicit fuisse Ioseph in ordine ad voluntatem
 Dei. Preparavit Deus piscem hunc gran-
 dem, ut illum suo id est sepulchro
 reciperet. Quale fuit hoc sepulchrum? Mun-
 dum novum absque ullo corrupto: omni in dicio,
 in quo reconditur linteo involutus mundo
 & puro: sicut etenim natus est de ventre
 purissimo celestis Virginis in carne & vita
 mortali, ita de hoc enatatur sepulchro
 lapido s. Ioseph ad vitam gloriosam &
 immortalem.

Dominus de matris vulva vivus exiit, ita de
 Ioseph sepulchra vivus surrexit. Et sicut tunc de
 viro ad predicandum natus est: ita & nunc ad
 Evangelizandum renatus est de sepulchro: nisi
 quod gloriosior est ista, quam illa natiuitas: nisi
 enim corpus mortale genuit, hoc edidit immortale.
 Post illam natiuitatem ad inferos descenditur, post
 hanc remeatur ad calos. Idem ex ore capimus
 L. v. ubi inquit hæc addit, *Maria Dominum D. Ave.*
pannis involuit cum natus est, Ioseph linteis cum Ser. 111. de
recessit: illa perunxit beatum corpus oleo, hic temp. de se-
mentibus honoravit. Ratione huius Allegor. & pul. Domini
miræ proferunt hi duo Sancti ingenio suo Tom. 10.
 condigna: & possimum ex illa colligunt
 atque expendant eximiam sanctimoniam
 ritæque merita huius Ioseph, quem Deus
 particulari huic prædestinavit obsequio: nam
 eius gratia dixit in singulari Ifaias: *Dabit*
diutem pro morte sua Hæc ergo fuit pitas ille
 grandis a deo præparatus, & singulariter
 electus ut diuinum nostrum Ionam sepulchri
 sui novo ventre conluderet.

Septimo: mors Christum deglutivit ut
 balæna, & in duobus vteri sui sinibus com-
 plexa est. Duos mors habet sinus ventris sui:
 unum pro corpore, alterum pro animâ:
 corpus servit monumentum, animæ autem
 infernus tor habens divisiones, quot sunt
 animarum dispositiones. In duobus istis fini-
 bus depositus fuit Christus: quia corpus
 reconstitutum est in monumento, & anima
 descendit ad inferos. Hoc docet nos fides
 Catholica: quod Christus depositus in se-
 pulchro, verè ac realiter descendit ad
 inferos, non tantum secundum suam virtutem,
 sed secundum substantiam animæ (ux san-
 ctissime, & ambo fuerunt in istis locis tribus
 diebus & tribus noctibus ut Ionas in duobus
 sinibus vteri balæne. Quomodo vero nu-
 merandi sint illi tres dies & noctes multis
 modis exponunt Theologi, quibus modo non
 vacat immorari.

s. 5. Descendit Dominus ad inferos aliò
 longe modo, quam Ionas ad canethias
 pelagi profundissimas.

O tunc: ex predictis intelligitur Chri-
 stum ad carceres illos descendisse, quos
 elegauit exponit Ionas mylticis verbis,
 V v v j. per

Profero vobis d. Ambrosium: *Accepit illud*
Ioseph ab Arimathea, vir iustus sicut ait Evan-
gelista. Et in nouo suo sepulchro monumento in
quod natus iniquis postus erat. Beatus plaus-
terus, quod virginitas peperit, & iuxta custo-
diam: Custodiam illud Ioseph tumulus incorruptio-
nis suavit illud Maria Virginis vicius
idcirco. Hæc enim viri pollutione non tangitur
de mortis corruptione non leditur. Virque vicius
reperi deseruit sanctitas, ubique virginitas
Nouus illud vicius conceptus, nouus tumulus inclu-
dit. Dominus ergo & virgo vulua, & virgo est
sepulchra. Quæ parit ipsam sepulchrum vuluam
quæ: est enim similitudo non parum iustitiam

per cavernas, in quas ipse descendit: Ad
extrema montium descendit, terra vestes conclu-
serunt in in aeternum. Montes appellat, ut
notarunt Theodor. & Theophilac. excelsas
petras quae sunt in profundo maris in quibus
caerentiae latent valde profunda, ita ad formam
carceris ut nullae possent eas humanae vires
superare, nec illis egredi quicumque illas
intraisset. Praefigurat illae quatuor cavernas
quas S. Theologia facit in profundo terrae:
cauerna condemnatorum quae est in centro
terrae: alia Purgatorij, quae altior est: illa
puerorum, qui descendunt hinc in peccato
originali: & super reliquas est limbus, in
quo detinebantur animae SS. Patrum & Jus-
torum, qui de proprijs culpis quod expur-
garent, nihil habebant: detinebantur autem
velut captivae in potnam communis
primique peccati, ob quod conclusae fuerunt
hominibus coelestes ianuae, totumque genus
humanum sub servitute captivum ingemuit
diabolica. Quamvis autem laetus hic pro-
fundior esset sub terra, erat tamen inferno
multo altior, ut indicantur verba Abraham
ad diutem epulonem: qui elevans oculos
suos de profundis illis cavernis, ad altiores
& videos Lazarum in sinu Abrahae quiescentem
petitionem illi quendam proposuit cui sic
ille respondit: *Inter nos & vos abas magnum
firmatum est.* Introgressus est Ionas serpens &
peccator ad cavernas illas: unde nec vitibus
pollebat, ut illis egrederetur, imo potius ibi
detinebatur miser ita captivus ac si fortissimis
compedibus fetetisque vineolis contrictus
fuisset: ita ut vires ex se non haberet quibus
inde liber egrederetur: idcirco ait: *Terra
vestes conclusurum me in aeternum.* Christus
autem ingressus est ut supremus Dominus, &
sicut ille de quo, estibus D. Aug. a. & D. Greg.
b. praedixit David: *Inter mortuos liber: ita liber &
solutus ut non solum posset, quocumque
vellet, egredi, sed etiam alios omnes electos
pro beneplacito suo liberare: ea de causa dicitur
ille esse: Qui habet claves mortis & inferni.*
Qui potest quantum ad corpus egredi de sepulchro,
carere mortis, & quantum ad animam
de inferno, carere peccati, & nedum resurgere
in corpore & animam, sed etiam quolibet relin-
quere. Si Patriarcha ille Ioseph illa ratione in-
gressus est carcerem ut ex propria virtute eiusdem
obstruere claves, & plenam super reli-

quos captivos poterat, sibi a Praetore car-
ceris traditam: *Qui tradidit in manu illius
vinculis suis. qui in custodia tenebatur &
quidquid fcebat, sub ipso erant: multo magis hoc
Christo Domino nostro committitur, quia
propria potens virtute claves habet carcerum
mortis & inferni.*
Hoc, ut et lo D. Greg. ubi dicitur, *Deus ceterum,
quando dixit ad Iob: Numquid in manu illius
profundam rivis & in nubibus abyssum
bulas? Numquid fortitan propius motus
voluntate profunda maris penetrasti & libri
ac solutus illa perambulasti? et eo quod ali-
quis locum perambulet, liquido patet quod
liber sit: De ambulatione quippe (ita d. Greg.) non
constricti sed liberi est: quoniam ex ipso lo-
quendi S. Scripturae, significat eundem, Domi-
num esse loci. Ea forma loquendi declarat
diabolus, se dominum esse mundi, dum ait:
Circum terram & perambulasti eam. Quid tunc
perambulo, quasi domum meam, pleno potius
domino: sic etiam audio loquentem
dauid, *Perambulabam in medio domus tua.* Ita
Christus descendit ad limbum, & per eum
deambulavit: *In visceribus deambulavit: q. d.
liber eram, & quasi legitimus dominus in-
ferentem quocumque voluissent.* Quasi magister
domini descendit nosse Ionas ad omnes illas
cauernas infernales, diverso licet modo quam
ipse verbis suis expressit quae sapientiam inclu-
dunt innotuit: postquam enim dixerat quali-
ter descenderet in mundum, & corerentem
effunderet doctrine suae coelestis, quae vitam
suam irrogaret tanta copiosam ubertate, quae
flumina illa Paradisi terram irrigaret, & hinc
sol clarissimos lucis suae radios super nostrum
emissurus esset Hemisphaerium, ad illum
penetrabo omnes inferiores partes terrae, & in-
spiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes
sperantes in Domino. Locum hunc appellat
p. pendunt SS. Patres Omnes, inquit carceres
nas illas penetrabit, quia ad tres profundiores,
puerorum, purgatorij & inferni, non descendet
secundum animae suae substantiam, sed tantum
secundum suam virtutem: hoc creatum est
penetrabo: sicut sol vena penetrat & interiora
terre, in quibus cito: maris aurum, argentum &
metalla, ad quae non perdat ipse lucis suae
sua substantiam, nec secundum illum radii sui
claritatis suae, sed suae naturae: quoniam enim
eo instanti quo Christus exiit, ait SS.*

I.
Quatuor
sunt caue-
nae in cen-
tro terra.

Luc. 16. 26.

II.
Fuit in illis
Christus
liber.

a Ser. 137.
de temp.
b Lib. 29.
Morae. 2.
Ps. 87. 5.
Apoc. 1. 18.

anima iuxta substantiam suam tantum descendit, & mansit in limbo Patrum; virtus tamen illius triumphatoris, ad ecclesiam omnes carceres penetravit: ad carcerem damnatorum, nam illis indicavit, quod ipse legitimus esset iudex & supremus omnium hominum creatorum; illos terrefaciens, neque concurrens, nominatim autem diabolo pudore confundens: qui terribili viatico, & reboati tormentum suum poenamque declarabant, & sicut per dominum hunc deus & coactenati erant, tremore obtingerent horribiliori quam illi de quibus cececit Moyses: *Tunc conturbati sunt Principes Edom, reboantes Moab obstruunt tenebris, obtriguerunt omnes habitatores Chanaan, Paucas in limbo vocant atulit tristitiam, illis calamitatem suam exponens quod participes non fuerint virtutis huius maximi Redemptoris, quo liberarentur à peccato originali. Eos qui in Purgatorio detinebantur maxima demulsi consolatione, spem eorum animando.*

6. *Descendit Dominus ad omnes inferni carceres sed diversimodè ad hos & alios.*

¶ Itaque sicut dum supremus Concilij Praesides magna auctoritate & maiestate iustissimum iudicium in carcerem, in quo diversa sunt receptacula vnum profundum, obstruunt & horreantur ad mortem condemnatis: aliud non tantorum reis criminibus est: aliud commune destinatum iis qui debitis gravantur, quae paulatim solvantur: habetur etiam cubiculum nobilioribus opportunum, qui ex eius sperant praesentia beneficium; ingreditur illi iustis hic Principis, & in medio consistit cubiculi inter viros illos nobiliores, & hinc oculum coniecit ad hoc cubiculum, & alium ad aliud, quo cunctos in illis existentes inveniit: & per hoc omnes eius agnoscent ingressum & celsitudinem; & alij de quo praesentibus, alij confidunt: alij ex recepto hilaris sunt beneficio. Talis fuit, interior illustrissimus nostri Principis in carcerem illum infernalem, quamvis enim ipse solus quantum ad animae substantiam in cubiculum illud intravit illustrissimum istorum nobilium SS. sc. Patrum: porro *Inspiciam;*

inquit, omnes dormientes, in omnes partes: eoque modo oculus eius accessit, ut omnes perspicue personam illius & maiestatem cognoverint, diversis licet effectibus: hoc enim egregie declarat verbum illud: *Inspiciam omnes dormientes: nonnulli contremiscent, alij solamine recreabuntur, porro Illuminabo omnes sperantes in Domino.* Illuminare, visionem hic significat beatificam, quae reddentur illi beati per lucem gloriae: etenim eo momento quo anima illa Domini sanctissima ingressa est in limbum, illas SS. Patrum illuminavit, iamque limbus locus fuit paradisi & beatitudinis. Hoc est quod Dominus per mortem suam effecit; caelos etenim aperuit oblatos, ita ut iam ingredi possent animae ad claram Dei visionem. Hoc innotuit quod eodem contigit insilant; *Velum templi scissum est à summo usque deorsum: ut enim exponit Apollonius, velum illud contegebat Sancta sanctorum, ut significaretur hominibus divinam nondum esse revelatam essentiam, ut ea animae sanctae per claram posseut gaudere visionem; Significante Spiritu S. nondum esse propalatum sanctorum vitam.*

¶ Ex pirante Domino & moriente, diffusum datur velum, videant quae iam animae sanctae clarè Deum sintque beatae. Sunt qui sustinent verbis illis: *Illuminabo omnes sperantes in Domino:* denotari, quod etiam beatas reddiderit omnes animas in purgatorio detentas; quandoquidem nullà facta sententiae violentia, possunt illae legitime intelligi sub nota illa universali; *Omnes sperantes in Domino:* illae namque felices animae perfectè sperabant in Domino. Et si Romanus Pontifex, qui tantum est Christi Vicarius possit applicare meritorum & satisfactionis Dominicae Passiois, quibus abundanter solvitur eorum debent: & si invidus Christi Martyr D. Laurentius, ut testis D. Gregor. Turonens. in solutionem ignis, quem pro domino constanter pertulit, obtinuerit ut singulis totius annis diebus Venetiis descendat & realiter descendat in Purgatorium, ut ex illo plures liberet animas sibi devotas, eiusque fidentes intercessionem: Et S. nostro Alberto concilium est à domino ut in die obitus sui ob insignia eius merita, remissionem obtineret poenarum; quas iuebant in Purgatorio sex millia animarum: nec non D. F. Agidius setio

Mat. 17. 15.

Hebr. 9. 8

Christus omnes ex purgatorio liberauit

Refertur à Leandro Algerio 11. 9. de viris ill. illustribus Ordinis Praedicatorum.

Seta

In vita. Francisci. S.

Seraphini terrestri, D. Francisci, Dominus permiserit. Scriptore D. Bonaventura vi cum terrena desereret, plures etiam anime ex Purgatorio egrederebantur illis applicatis meritis viri illius meritis eminebat; quanto magis hoc credendum est factum fuisse Christo moriente: quando iam dignitatem meritum, & valorem satisfactionum erat demonstraturus, iam sanguis illius adhuc calens ebulliret, profusus in terra, remissionem clamans peccatorum vocibus multo elatioribus, & auditu dignioribus, quam illas fuisse testatur S. Scriptura, quas innocuus Abelis sanguis protulit vindictam postulans de fratricida. Deinde cum dies esset glorie & triumphus Christi, quod specialiter in infernum descendit pro eadem captus, & iustas illas sanctasque animas erepturus, ceterum hac definita relinquantur Theologis, & ad vltiora pergamus huius figuræ de Iona exposituram veritatem.

f. 7. Non potuit mors Christum digerere sicut nec cetus Ionam: unde de ventre eius egressus est secum SS. Patres de limbo educens.

14 Nond: tribus diebus & tribus noctibus fuit Iona nos. et in visceribus ventris mortis: existente anima in limbo, & corpore in sepulchro: verum tamen illum non potuit cetus concoquere. Hoc eleganter exprimit verbum illud: *Enonuit*, licet videatur nauseam parere, utitur S. Eloquium ex iudicio D. Aug. verbis, quæ talia videntur quando magna proprietate, demptis imperfectionibus explicantur per ipsa veneranda mysteria, Ita Propheta Rex verbo vitæ erudandi, quo mysterium explicet productionis verbi generati, quando, ex annotatione D. Athana. d. Cyril. b. d. Aug. s. d. Hiero. d. & aliorum locutus in persona Patris cælestis, dixit: *Erudavit cor meum verbum bonum*: quia ructus formatur intus in stomacho, & naturaliter nascitur ex eius plenitudine, & omnia eâ redolet, habetque odorem, quæ latent in stomacho; ita æternus Pater illum producit. Verbum Bolum euomere, ex eius oritur virtute & fortitudine, quia cum calor naturalis non potest consumere, & cibus maiori riget virtute

ad resitendum, quàm calor ad digerendum & corrumpendum. Et sic se rex habuisset cetus id est mors cibum hunc adeo fortiter digerere nequirit quem sibi incorporauerat: etenim in se quasi totam incorporauerat virtutem ipsius essentie substantiam hoc est, in mente D. Petri, quod David prædixit: *Non deselinquet animam meam in inferno, neque sanctum tuum videre corruptionem*. Non potuit, inquit D. Hier. illum infernus detinere quia virtus pollet superioribus, quod licet ostendat Damde & Hara, factus est ut portus æreus frangeret, & veltes fectoi demelleret. *Qui contriuit portas æreæ & egredietur super montes*. Nequirit sepulchrum corpus illud corrumperet sanctissimum, quod licet ostendat & carne coalescat, tamen tamen erat substantiæ & fortitudinis, ut in se omnem quælibet substantiam, vitæque complecteretur.

Concigit morti, inquit D. Hiero. Enonuit, quod voraci draconi quem Babylonii colabant ut Deum: etenim vi notat Lyra. *doctus* conspicuus et or incretuerat commensuratus gentiles, illos venerari ut deos in quibus vites agnoscebant suis admodum superstitiosos, ut eas suis non possent enectere. Tales erant illi illius draconis, qui quod tantus esset, notabat Rex quod daniel non posset non confiteri illum ut deum vitium: quia comederat & deuorabat oves, agnos imo maiora animalia boues & vaccas. Ut cum daniel enectere & deleter cibum componit robustioris & solidioris, durissimum et differentes substantias, easque intermiscet pinguedine seu adipem ita vigorosa, ut esset difficilissimum imo quæ impossibile illum digerere, quem in belis frustra que diuidens aduenienti draconi mandandum obiecit: deuoravit eum deus, atque in ventrem suum traiecit. Porro cibus fuit hic adeo vigorosus, fortis & ad digerendum difficilis, ut quamvis calore supra ferueret tanto quo etiam ossa fortiora curantur quæ comederat decoqueret & confunderet, nedum illum non potuerit corrumperere, sed insuper ex eo mortales passus sui angustias, & quidem tales ut medius dirumpere, & nedum cibum quem traiecerat fortis proficeret, sed etiam multum eius quod stomacho suo continebat.

Quis draco morte voracior? Virtutes enim absorbet, ut non sit potestas que resiliat in locum.

a Ep. de Deo. c. 11. b Li. 1. Theof. c In. ps. 44. d Ps. 44. 1.

Ulcio ut scribit Aleiatus cum suo commenta-
toe Genies illam statuerunt in catalogo Deo-
rum cum florum eminentissimum, quam dixerunt
Deum Terminum, cum terminus sit finisque
venerem hac inscriptione: Nemini edo. Satis
conformiter illi quod scribit D. Augul. de Deo
Termino & de eo refert, quod in concilio seu
Deorum congregatione, omnes se Ioui submi-
serunt, excepto Deo termino aliusque duobus:
cesserunt enim nullas inueniri vires, suis supe-
rioribus & quas nullas eneraat. Ad huius reco-
gnitionem venerabatur mortem vt supremam
omnium Deam, cui clemente Virgilio varia dedi-
cabant sacrificia, & templum erigebant perma-
nentem in insula Cades, vt scribit Elian. Vt
draconem illum occideret, composita est massa
humantatis, quam de duabus substantiis ma-
gnis ille Daniel efformauit, nempe Spiritus S in
perissima. Virginit visceribus stellis ipsi luci-
ditus in illa adipeam substantialem incorporauit
dicitur esse: & substantiam eiusdem perso-
ne domine Verbi sollicitet aeterni.
Missa huius vnitatem mirabiliter expressit
Angelus quando Virgini declarauit illibata, qua-
nec conceptio filii Dei in utero suo, quam su-
tutum commemorabat, opera vici non esset perfi-
cenda sed eam obumbrante Spiritu S. adiuuante:
Missa & quod nascitur ex te Sanctum, vt abitur
Ihuu Deu. Nomen hoc Sanctum neutius generis
est quod significat aliquid sanctum. q. d. Spiritus
S. hoc opus efficiat producat & coniungens
duas illas substantias corpus & animam: & am-
habus illis summa vnitatur essentia, ex quo nasce-
tur aliquid ita sanctum, vt omnem in se diui-
nam includat sanctitatem, eo modo vt proprie-
tas filius, qui isde processurus est, vocandos sit
filius Dei. Hinc massa illa humanitatis tanta
possidet robusta virtute vt vires eius omnes
creaturarum potentiam sint superatura: quo-
cumque enim illa accedebat solo suo potens con-
tra, mox voce curabat infirmitates, & morbos
auocabat. morbos suscitabat. Hoc enim Aposto-
licus D. Petrus. Qui pertransit benefaciendo, & san-
tando tenet oppressos a Diabolo: quoniam Deus
cum illa. O quanta fortitudo! O qualis vigor
que quolibet vincit! Massam hanc ex duobus
compositam bolis corpore & anima intecit dra-
coni id est morti: & quamuis illa tanta viget
fortitudine & in venis suo id est terra, vigore
vt quolibet deoret, sint Icer Reges, sint gigan-
tes, sine ipsimet leones, sit vis ipsum & ferrum,
nam sepulchrum terraque reconditum consumitur
huc tamen bolos nequitur digerere, nec quid em
Hieron. Dopi. de Lanza Tom. 11.

alterare illos ad corruptionem: imo potius tali
sunt praeter fortitudine & robore, vt illam dir-
rumpant, eiciendo quicquid in ventre illo lim-
bus complecebatur.
Hoc, ni fallor, significat ille terrae motus, fa-
ctus Domino e sepulchro resurgente. Ecce terra
motus factus est magnus: quando terra cohibere
non potest in caueis suis fortes quassam ex-
halationes, dirumpunt ille & quasi diffringunt
terram, grauem terrae motum excitantes, & edu-
centes quod illa visceribus retinebat. Hoc ex-
pendit D. Petrus vsus verbo illo Impossibile.
Quem Deus suscitauit filius doloribus inferni.
Vnde ori-
atur ru-
Aus.
Vnde ori-
atur ru-
Aus.
Decimo nosse Ionas quantum de ceto egre-
diatur, cuius locus proprius est pelagus, attamen
non prodit recidens in illud, seu in illo reman-
ens sed in terra solida: In aridam: proprius e-
nim locus mortis, status est mortalitatis signa-
tus per mare: & Christus resurgens, fortiter iam
immortalis: telle Apostolo: Christus resurgens
mortuus, iam non moritur. Idcirco, sicut attendit
D. Gregorius si quidem viuens mare sit ingressus
vndaque calcauerit, & marinos sibi subtraue-
rit vorices, ad suorum consolationem: tamen
post resurrectionem volens solari eos qui in
mari piscando laborabant: Stetit in litore, in ter-
ra firma & solida litoreis statione. Et nosse de-
clarare voluit Ionas, quando prodiens de ventre
sepulchri, sibiem amiculum & sudarium reli-
quit. Lazarus a Domino ad vitam reuocatus pro-
diit de monumento Ligatus manus & pedes insti-
tus. Vt necesse fuerit Christum praecipere, vt li-
gatum illum absoluerent. quo demonstrabatur,
quod sic de sepulchro prodiret, vt tamen ad illud
elset denno reuerturus: quandoquidem secum
mortis vincula deferret: vt illi qui de tritibus
in terram descendunt, si vi coacti sint, & iterum
ad tritemes reuertuntur, compedes & vedes secum
deferunt talibus ad tritemes damnatis debitos: si
quis vero solutus excedit, nulla secum ferrata,
nulla defect vincula, pedibus manibusque liber,
iudicium hoc est, quod nunquam sit eo reditu-
rus.
X x x . s. s. Multi

§. 8. Multi Sancti cum Christo surrexerunt, & quinam illi fuerint declaratur.

Vndecimo: prodiit Ionas noster de ventre ceti quasi euomitus, quantum ad hoc, quando namque magna euomis violentia, nedum euomis, & de tuo profilit stomacho bolus quem comedisti nec consumere potuisti, sed trahit etiam secum sibi que copulat multa ex his que iam in stomacho deoerant, & al quando quod ita incorporaueras, vt in sanguinem venarum tuarum esset conuersum. Considera, quod Christus resurgens non solum prodiit de limbo sed secum etiam eduxit quidquid mors in illo stomacho continebat, animas nimirum in Sancto-torum vt diximus; & non solum corpus suum eduxit de monumento, sed multos etiam secum, quos mors in ventre terræ deuorabat ita corruptos & consumptos, vt iam in terram pulueremque essent transmutati. Hoc testatur ita D. Mattheus: *Multa corpora Sanctorum qui dormierant, surrexerunt.* Etenim iuxta communem Sanctorum opinione quamuis Eua quæ illa hoc referat locutus de nocte Redemptoris, conigit tamen in die Resurrectionis, quando Christo resurgente multi patres Sancti resurrexerunt. Et valde probabile est, quod ad vitam immortalẽ & gloriosã: tam vt Christi corpus conuertatur, quam etiam iuxta

I Quando corpora illa surrexerunt & quomodo. *Mat. 27. 52.*
3. p. 2. 55. ta D. Thom. & doctrinam D. Hieronymi vt statuitur, ad 2. tim manifestam darent probationem, Christi Resurrectionem nostræ causam esse resurrectionis quam speramus, & quod bene dixerit, qui hoc asseruit: quod *si Christus resurrexit, & nos* *Serm. de resurrectione* Quinam fuerunt illi, ignoramus. *Pass. Cr.* D. Athanas. a D. Aug. b & prior utroque Orig. c sustinent Adam resurrexisse. cuius calcaries b *Lib. 99.* ex multorum sententia sepulta erat in monte in *Gen. 7.* Caluarie, & testari voluit Dominus sui sanguinis virtutem, quo montem illum copiosius irrigauit. Et concessio hoc de Adam, nulla videtur in *Matt.* subesse ratio cur negandum sit hoc de Eua. De *Li. 1. de Abraham, Isaac & Jacob* affirmant aliqui. De *insepulchro.* Moysè indicat D. Ambros. d de David opinatur *cap. 1.* D. Sophronius. e & expendit quod D. Petrus e *Serm. ad die Pentecostes* asseruerat Davidis sepulchrum *assumpt.* ibi fuisse: *Sepulchrum eius apud nos est.* non tamen dicit de illius caduere; na tenuit D. Aug. f *Epist. 99.* de tribus adolescentibus Anania, Azaria, & ad *2. Thim.* Michaele: huic suffragantur D. Clemens Papa

a & Tertul. b & D. Irenæus. c hoc confirmat b ait, hoc significasse illud quod omnes veteres quod nempe flammis inuestos formæ baptis- nica illos inde viuos s. illos exiit hinc de Dei formæ ei gratia spectatissimus apparet medius inter illos: Noe & Daniel ante illi annu- erat Nicetas.

Cred derim ego etiam surrexisse S. Ioseph Virginis intereratæ sponsum vt probat Gregorius In hoc nullum hic video claram argumetum asserendi quinam fuerint, nec aliquid certum mandum est. Porro mirum nobis uisum est angel. ita libertatem vt hoc credamus de sanctis illustrioribus, dicendo, non fuisse tantum aut alterum, sed plures: *Multa corpora sanctorum.* Et quamuis non dicat quod de illi fuerint qui Hierosolymis sua haberent monumenta, sed absolute loquatur, potissimum tamen accipiendum de SS. illis Patriarchis, qui tunc habebant singularem sedem deputatam, & qui per titulari cura laborauerant in terra illa sepeliri vt patet ex cura qua Patriarcha Abraham iudæi sibi campum emere, sibi fuisseque in sepulchro atque ex coniurationibus quibus Isaac oblitiscit Ioseph filium suum vt mortuum corpus suum non hinc in Aegypto quiesceret, sed ad posterum suorum transiret monumentum, sicut in Hierusalem: atque confirmatur ex Ioseph hic etenim fratres suos obuix rogant, vt egredientes de Aegypto secum ossa sua deferant in terra Chanaan sepelenda. Certe, mox quodam censura, parum vna regio seu terra aliam precebat, vt ibi potius quam alibi sepelirentur & si tantum præ oculis haberent monumenta corporum seu ectionem, qua libet erat ad hoc terra opportuna; sed opinor quod omnia hæc non solum fidei sed etiam Prophetarum & sapientum præuiderunt, unagnum uelut Ionam in domo sepeliendum, quodque egredientes de uero sepulchri multos secum educeret eorum, qui post- ximum ibi haberent sepulchrum. Indicat hoc sibi de optato voluntatis suæ euenio appropinquantes, quando conspirabant: *Erudamini enim de*

Tandem quando illi qui Ionam nostræ morti passionis inuecerant submergendum, erant à cetero deuoratum conspexerunt, illi perstruebant corruptum eum esse atque interitum, tum in numerum eorum de quibus clamauerat psalterio: *Sicut uoluerat dormientes in sepulchro, quorum non es memorem amplius;* & quando post præ gaudio uelut triumphatores subsistebant sibi de optato voluntatis suæ euenio appropinquantes, quando conspirabant: *Erudamini enim de*

imo vincat'um, & nota eius non memoresse
amplius ipse vivus, ipse gloriosus, ipse immor-
talis ipse à maris tempestate liber triumphabat:
hoc vocat Angelus boni nummi batus in lie-
ribus annuntiauit: *lesum queritis Nazarenus?*
Non est hic; sed de vtro victor vivus
que prodit ceteri, ad firmam litoris exiti statio-
nem. Et quibus liquido constat, quod verbo suo
scilicet perfectissime steterit, quando in signum
suorum suar Resurrectionis factum illud Ionæ
vultu oppugnavit.

§. 9. *Christus Resurrectionem suam legitime probavit apprensus in monte Galilee.*

etique ex illis plenius instruire, vt postmodum
conformiter se illis ostenderet vitum & à mor-
te redimium. Ad vesperam apparuit Collegio
Apostolico, clarus se vivum ostendens, & in-
vitans ad vultum manuum, pedum & lateris
certissimum contactum ipsi oculis suis manuum
pedumque. cererent aperuras: vtque confir-
matio tanto foret certior & perfectior, permi-
sit vt eo tempore Thomas in fide desiceret, ar-
que in obstinatione ita pertinax obdureret, vt
alio non credens, assumentibus se oculis suis
eum conpexisse proclatetur, se nec suis qui-
dem oculis fidem adhibiturum, nisi pariter ma-
nibus fixuram contingeret clavorum, laterisque
vultus digitis atrectaret, quod lancea in eo
aperuerat, vt hæc omnia ita perfecte fierent, vt
facta sunt, Thoma digitos manusque diligente,
vbicumque sibi placuisset.

Eo modo Dominus per quadraginta die: plu-
ribus apparuit gloriosus, potissimum autem hoc
contigit, quando plusquam quingentis simul
congregatis immortalis apparuit de quo sic
Apost. *V. sus est plusquam quingentis fratribus si-*
mil, ex quibus multi manent usque adhuc, quidam
autem dormierunt: Testes resurrexerunt eius ad ple-
bem. Hæc illa sunt, vt arbitror illa promissa appa-
ritio futura in Galilea. Postquam resurrexerit
præcedam vos in Galileam. Voluit etenim Domi-
nus argumentum dare ita clarum & evidens,
vt omne dubium circa hoc mysterium totum mun-
do a timeret. Ideo cunctos præmonuit ante
palliem suam discipulos, vt ad montem
hunc Galilee se reciperent. Divus Bonaventura,
arbitratur montem fuisse Thabor, vbi se
illis ostenderet resuscitatum, quatenus hæc pro-
missione confirmari, non solum illi sed alii plu-
res eo tenderent ipsi videri, fierentque Res-
urrectionis eius testes irrefragabiles. Et ita con-
tingit: nam resurgens Dominus die illo Resur-
rectionis, licet octiduo postmodum apparuerit
in Hierusalem quibusdam in particulari, cun-
ctisque discipulis suis in communi semel & bis:
porro solemne institutus apparitionem, iussit
vt in Galileam proficiscerentur in montem de
se designatum: *Abierunt undecim in Galileam,*
in montem quem constituit illis Iesus. Quos comi-
titati sunt plusquam quingenti quidam eorum
per Apostolos vocati, alii scriptis illis comites
adiunxerunt, vt huic mysterio testes inter-
essent. Ideo locum statim montem adeo
amplum qui omnes caperet quotquot: cur-
rerent atque vlla turbatione possessi non deo
clarior intuet, remoto omni illusionis timore,
quam

Et iterum quia signum hoc Dominus ho-
manibus proposuit, atque illis non suffi-
cebat relargere, sed necessatio requireba-
tur, vt fieret eius resurrectio manifesta, signifi-
que probaretur apertissimis: quam primum à
montis surrexit, hoc egit his & illis multique
apprensus redimium, & illis quidem qui viderant
eum motum, eumque, ceteris distinctis agnos-
cebant: vide Evangelistæ referentes eius Res-
urrectionem pariter multas referunt apparitio-
nes, quibus se vivum exhibuit spectandum, quo
dare atque eviderent se probavit à mortuis re-
dum. Primo, vt ait Divus Marcus Mariæ
Magdalene sibi charissimæ. & simul *Prima me-*
re ut gaudia qua plus ardebat ceteris: Deinde sta-
ntis eidem in conitatu existentis aliarum Ma-
riarum inter quas Ecclesia cantat fuisse Mar-
tham. Illa perrexit corpus eius vocatur,
speciosa D. Ambrosius illas vocat aquilas ad
corpus congregatas, implentes illud saluatoris:
Vitæ vitamque spiritus, ibi congregabuntur &
*anuli. Et à D. Damasceno. inseribuntur *Voguen-**
*tyre, quæ videntes Christum redimium: *Ac-**
cesserunt & tenuerunt pedes eius: & sicut canit
*Ecclesia. *Videntes eum vultu, osculantur pedes**
Dominus. Confestim etiam apparuit D. Petro vt
pote magis indigo consolationis. Etiam scribit
Divus Paulus apparuit D. Iacobo minori, qui
cerens Christum morientem fidem resurrectio-
nis tenuit in constantem, vt sicut narrat D. Hiero-
nymus scribitur in Evangelio Nazarenorum
paraverit se neque manducatum neque
bibitum usque dum Christum videret à sepul-
chro redimium. Apparuit euntibus in villam &
castellum Emmaus, quos tanto tempore comita-
us est, vt illis potuerit explicare S. Scripturas,

1. Cor. 15. 6.

II. Solemni-
ter pluri-
bus appa-
ret in
monte
Galilee.
Lib. 4. Me-
dit. vita
Christi.
cap. 94.

Matt. 28. 16.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quam timere possent, si in domo vel cubiculo hae fieret apparitio, ubi porae sunt & fenestrae, vel in foro domibus circumcincto. Hinc intelligo quod dixit Angelus mulieribus, ut discipulis nuntiarent, quod in Galilea cum essent confestim: quamvis ut verum facerent, illum viderint in Hierusalem in coenaculo, ipso die resurrectionis, & eius octava: poro visio illustrior, solennior, clarior, & omnem excludens ambiguitatem, illa futura erat quam promiserat in Galilea perficiendam. Eo igitur loco in monte Thabor celebrata fuit illa sollemnis apparitio, ubi pluraquam quingentis simul gloriosus apparuit. To iuxta est, an conveniunt inter probatus ille sit articulus quingentis testibus, cunctis contestibus oculatis & congregatis. Tandem post ascensum in caelum apparuit D. Paulo. *Nonesimo visus est & mihi*: ut cum ille futurus esset huius articuli primarios annuntiator, posset illum ex visa testari manifesto.

Vna communiter circa hoc obicitur difficultas, cur scilicet Dominus nollet à umulo rediunus volente apparere primo mulieribus, quam collegio suo Apostolico, ipsasque reddere primas praedicatorices & huius annuntiatrices mynsterii: Est hoc maxime arduum inter alia fidei nostrae Catholicae mysteria, & huic non videtur convenire, ut illud primo mulieribus indicetur, ipsaeque sint quae primo hoc aliis praedicent: etenim notum est illud principium ab Aristotele cunctisque Philosophis statutum ut verissimum, sexum seminum fraudibus dolisque facile illaqueari. Idcirco iura decernunt communia, earum non valere donationes, & viis suis concessas. Et ait Baldus iusta esse decreta quibus decernitur invalidos esse contractus quos ineunt, nisi parentibus praesentibus: quia possunt ex se illo seduci negotio. Nec solum possunt fraudibus & illusionibus, sed etiam instrumenta sunt quibus frequentius diabolus vititur ut decipiat, ab exordio mundi coepit per Evam primam mulierem, quae prima & seducta fuit & seduxit, ut alias expendimus. Elegit Dominus Apostolos suos, viros scilicet potissimum ut essent testes Resurrectionis suae ut dixit D. Petrus, & nunquam huic praedicationis ministerio mulieres destinavit. Ut quid igitur modo mysterium hoc omnium supremum mulieribus revelat, illasque eius eligit praedicatorices omnis Apostolis illisque postpositis? Videtur quod eo ipso quo dicerent illae se vidisse Christum de monumento viventem, omnes hoc veritatem fraudemque illusos, & praestigia fuisse credituros, atque ab aliquo fuisse delinias pro more sem. narum. Et ita narratur contigisse enim illis mysterium hoc Apostolo nuntiatis, & Angelorum se dignatas fuisse visum esse asserentibus: *Visa sunt ante illos tres delinias narum verba ista, & non crediderunt illis.* Ex ratione proced. t. Dominus. Primo quia quod viris deficientibus, mulieres auctorem Dei, ut brachi sui potentissimi declarat efficaciam, quam ut viros pudore confundat efficaciam, ita perpendit in Duce Bar. cum eam in micos veteretur populi Dei, & arma palliditate proicere, excitavit Deus feminam illam toto orbe notissimam Debboram, quam crevit Decem prophetissam, & iudicem omni populo Israel. Deinde per temporum decursum viros deficientibus qui Dei honorem vitarentur, substituit illis insignem illam Prophetissam Holdam. Insuper postmodum aberrantibus a vero fauce opatio sacerdotibus in Bethula, & fortioribus multibus animo despondentibus, castissimam produxit in arenam Iudith salutis totius populi primam originem, cuius brachii formidine Imperbiam confudit Assyriorum: ut cantate teo potuerit peccare: *Non cecidi potero ornare a iuvenibus, nec filij Tiras percusserunt eam, nec caespites opposuerunt se illi, sed Iudith sola Merces, in spere iacet sua dissoluta eum.* Ita modo agitur Dominus. Viri desecerunt, quos in reses mysteriorum suorum elegerat: subtraverunt se in voce pusillanimes ex eo quod in Pallone Christi contingerat. Hac tempestate mulieres non desiderantur, sed alimosa seruet, & patienter sequuntur nitrepidam: deinde ipso sepulto, quando viri illi recordes se subduerant, illae ubi tanta crudelium Iudaeorum rabiem ad sepulchrum conuolant odorifera conferentes ingenia illae sunt igitur quae primis gaudij reparant. Accurrit hinc, illae virorum locum viris modo vacante su, pleant honoratores.

18 III. Cur primo mulieribus apparuit. IV. Objectio Lib. 8. de Anim. 4. t. Apud Ter. quel. de legib. com. l. 1. n. 76. Et seq. Rom. 25. 174.

Neminem ut arbitror lateat historia, quam alias expendimus, & referunt à Spiritu S. in particulari, et & omnibus apposite circumstantiis, ut autem affirmare pluribus eam scate mysteris. Verum gerebat Thamar natus in archa Iudae, duobus gravidis gemellis. Inimicus partus hora: dolores increverunt acerbior: prodidit vnus dictus Zaram manumque extendit, & robustior altero futurus vid. batur, vide continuo filium illi rubeam obiterit alligant, dicens: hic erit primogenitus. Ingravescentibus matris cruciatibus, retraxit ille manum & se ab hoc officio

le dicitur. Eadem hora alit nominatus Pharaon qui debitor videbatur prodit totumque corpus profert in locum. O filium fortissimum, tibi habuit primogenitura, vt minoris censebatur qua viros deficiens se subtrahit: cum enim primas vires eretisse, ostendens quasi fortior assereret, se subtrahit in bellis animi. Hoc hoc die contigit, vt enim praterit s diebus ena raturus mater illa sanctissima (Mater honorificata sic dicitur S. dicitur) Christi humanitas omnes nos gellabat praegans in viro nos ad filios Dei pariter, dolens passiois crucisque stulticia. Ha igitur incescentibus, viri brachium manuum proferunt, se viros exhibentes, quos primas gaudiorum Resurrectionis Christi deberetur. Quot promissa Christo iuratum Apostoli in coena fidelitatis? Quoties reperiunt animo ferentes quod illi in vita & morte comites adhererent indiuidui? Ipsos Christus pcomisso illo signauit, quo dixit: Vos estis qui permanetis mecum in tentationibus meis, & ego dabo vobis etc. vt edatis & bibatis etc. Dolentis incrementum accipientibus subtrahitur se, iam capio Domino omnes illico fugam iurunt. Eadem hora sobintrant mulieres, anim sequuntur, allociant, deplorant, sepeliunt, nec curant Pharisaeos, ad sepulchrum profertur, vnguenta deferunt pretiosa, mortuo fidentes obsequantur: illis igitur tribuantur primas, & hinc gaudij rapiant gratissimas sibi primas: illa sunt quae prima deferant lertissima munia, & quibus caelestis huius mysterij publicano commendetur.

Secunda fit illa ratio quae elarius hoc exponit quia vires illi fuerunt effeminati, & mulieres vix viriles. Domestice nota est illa D. Pauli doctrina, quod in mysterijs Christi gloriosis seu quodvis nihil referat esse v. rum, vel mulierem, quae cum aut barbarum liberum sine seruum: In Christo Iesu non est Iudaeus neque Graecus: non est seruus, neque liber: non est masculus neque femina etc. Ad merendum coram Deo hoc maxime fieri operari in gratia & charitate, sit qui cumque fuerit, vir siue mulier, nobilis aut seruus, quicumque enim in hoc praecurserit pariter in gloria & gaudio ceteros antecedit. Viri illi effeminati fuerunt, & operati sunt vt debiles mulieres: eo quod timore percussa fuga sibi transfugerint. Feminas autem illas animolas vocat viros, vt Deus vocauit Niniuitas, quando vidit illam sunt amplexi poenitentiam: Vt in hominibus: Viros illos scilicet mulieres, sicut primo dicitur Propheta Nahum quosdam milites

quia recordes fuerant, appellauit feminas: Populus tuus omnes mulieres. Et Deus quosdam praedicatorum effeminatos, de quibus ita vates Ezechiel: Die ad filios populi tui. Perpende quoniam ad Dei famulatum opera facias: vtrum viriliter te promoueris, vel te subtraxeris, etenim qualia ista fuerint tibi Deus exhibebit dona beneficiorum, sis Dominus, sis famulus, sis vir, sis mulier: sis sapiens, sis ignorans. Et fieri posset, vt in hodierna hae festiuitate nonnullae sint mulieres quibus Dominus gaudia contulit Resurrectionis suae copiosiora, quam multis viris: & communis populus ac serui dona receperint spiritualia multo eminentiora quam eorum Domini supremique Principes.

§. 10. Primo omnium apparuit Dominus Matri suae Sanctissima à mortuis rediurus.

Quamuis S. Scriptura non meminerit quod Dominus Sanctissimae matri suae rediurus apparuerit, communis tamen habet Sanctorum opinio, quod primo omnium illi gloriosus apparuerit etenim passum nemo ignorat Theologorum regulam, quam adducit Theologiae Princeps D. Thom. quod omnia dona, fauores, & gratiae aliis collatae Sanctis, quarum Virgo capax erat, huic Virgini concessa sunt modo plane eminentiori, ducique potest illi: Multa filia congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas. Mortuus est Christus Dominus die Veneris ad solis occubum: ilico descendit anima eius sanctissima ad limbum, vbi sicut dictum est, eius aduentus omnes iustorum animae praestolabantur ab ipsius mundi primis incunabulis: qui iam quod exierant, non habebant in suorum criminum supplicium. Ibi haerebant primi nostri parentes Adam & Eva: qui sicut fuerint primi fuerunt in culpa, fuerunt etiam in poenitentia. Ibi iustus Noe, per arcam humani generis conseruator. Ibi pater fidei & credentium Abraham, filius eius obedientissimus Isaac, nepos eius Pater duodecim Patriarcharum Jacob. Ibi patientia speculum Iob, mansuetudinis exemplar Moyses, primus summus legalis sacerdos Aaron, eiusque soror Maria. Ibi dux inuictus Ioseph, fortissimus Samson, illustrissimus Rex Dauid, illique sancti Prophetae qui tanta pro Dei honore petulerunt alique innumeri.

Quando mortuus est piissimus senex Simeon, quod ex sententia D. D. SS. Graecorum, contigit

X x x 3 non

non diu postquam oculis suis Christum puerum
conspexisset. vt ipse rogauerat. quando cecidit.
Nunc dimittis seruum tuum Domine. Illuc in-
terrogatus summa cunctos recreauit consolatio-
ne. dicens quod iam Saluator esset in mundo.
quem propius conspexerat oculis. & brachijs
inter alas contrinxeat. Numerum adauxit
innumerabilis SS. Innocent. Martyrum exerci-
tus. qui statim subleuati sunt facti testes ab eo
se tradidit. qui Christum quaerebat. occiden-
dum. S. Ioseph quem credo mortuum circa tri-
gesimum annum Christi. cum iam se verbi praed-
icationi & manifestationi in mundo accinge-
ret. eo descendit. & maximo omnes gaudio &
solamine refecit. illud adferens nuntium quod
illum in mundo reliquerat vjvum. quem vt filium
educauerat. Quando demum Herodiano caesus
est gladio D. Ioan. Bapt. factus praecursor descen-
sus Christi ad limbum. vt fuerat aduentus eius in
mundum. illis letitiam gaudiumque duplicauit.
Omnes igitur cum David. vt multi es direttore
piallitis se recreabant iherenis hoc iterato repe-
tendo: *Quemadmodum desiderat cervinus ad fontes
aquarum. Ita desiderat anima mea ad te Deus. Si-
tuit anima mea.* Quo momento Dominus expi-
rauit. descendit anima eius sanctissima. locum
que illum luce totum impleuit caelesti. & singu-
lis eorum gloriam infudit beatificam. factique
est limbus ille Paradisus. Quis gaudium SS. pa-
trum quis letitiam explicet? quis reperita nar-
ret. auerendissima cantica: *Benedictus Dominus
Deus Israel. quia visitauit eum.* Quis comprehen-
dat qua mentis gratitudine Christum excep-
erint? Quas gratiarum actiones primari re-
uerit Patres? *Quae colloquia fuerint SS. Patriar-
charum? Quos illi modullos letitiae cecinerit Psal-
mista David? Quis ineffabilem animae Redem-
ptoris hilaritatem assequatur. cum tantum iam
centneret suae Passionis enolumentum. & pro-
nentum in stemque adeo opulentiam ex tribula-
tionibus quas merita seminauerat?*

II.
SS. Patru
in limbo
gaudium.

I. sal. 41.

Luc. 1. 68.

20

III.
S. Virgi-
nis mar-
tur ex
morre fi-
lij sui.

illi pater. ille ob discessum matris: alio qua-
litate illi charissimus interire: illa matrem de-
finitum: iste visum oculorum. Ingegnere sine
valetudinis amissa iacturam. Dominus haec mare
est tristitiarum: quia haec omnia deplacit
crepta: Christus etenim erat illi pater. filius. &
lectus. diuitiae. Calus. & omne bonum de. An-
mus D. Bernard. Senectus admirabilem de Vir-
ginis morte cecluram: *Tantus fuit dolor. Sup-
nit. quod si in omnes creaturas. qui pati possunt
deretur. omnes subito interirent.* Notum est
ex dolore comprimi. qui si magnum se illud pro-
focet. & si hic sufficit diuisus inter omnes pro-
tes creaturas. vt omnes illas occideret. quid non
vinitus in virgine mortor hic efficiet? Forto con-
illi diuina Deus virtute confortant. postquam
autem ex spe Resurrectionis qua illa ita confidit
erat. vt eam ob causam eam alia multitudine
profecta non sit corpus eius inuictura Cetepe-
tate & amore non flagrabat illa in imo erga
Christum (inquit D. Bern.) quam alie pulchre
mulieres: verumtamen non pergrissum corpus va-
ctura: nouerat enim frustra victorem illi pro-
parari. qui statim erat de tumulo futurus.

Illucescente tertia die. vt vidit iam terminum
adesse destinatum. lacrimis vberim perfusa. qua
spira emittens ardentiora quibus acra increde-
bantur. nouis coepit notans anhelat cantare. *Ex-
ge gloria mea. exurge psalterium & cythara. Ex-
ge. reuulsi. e gloria mea. reuertere in montem
illustrissime triumphator: adesto pastor optime.
gregem tuum congrega dispersum: extendi
mi manum matris tuae clamores: conque
illi partim ceclatio fuerint descensus tui de cae-
lis in terram. illi te pronocent vt de limbo in
mundum gloriosus reuertaris. Voces ille gene-
bunde Dom num perauertunt vt Resurrectio-
nem suam anticiparet. nec expectaret vique-
dum tertia dies perficeretur. cum tamen dixisset
Post tres dies resursum. Notat D. Bonavent. Virgi-
nis merita praecartiora filij sui opera accelera-
se. eius nempe Incarnatione. m. & miracula: quae
circa sic nonnulli declarat illud. quod illi. Chri-
stus ad nuptias in Cana Galilee: dicit potest
miraculum: *Non dum uenit hora mea. nihil bonum
obtinuit. vt licetam praeniret faciendo miracula.*
Idem videtur posse de Resurrectionis hora ce-
firmari. Optime praecentus est Iacob de hoc
mylerio. *Requiescens acubasisset in eo quod
leona quis suscitabit eum? Fili mi somno resur-
sce mortis vt leo. & quis te vt leonem a morte
suscitabit? Expendit D. Euphantius leonem ca-
tulam suum parere vt fructum carnis. ad illam
meriti.**

moribundum talem conspicata circumcerea rugus edit horrendos, linguaque per triduum demulset, illi acclamat, in hanc & alteram veritatum, die vero tertio quasi materis rugibus exortatus affurgit factus leo formosissimus. Sic mollissimæ contigit Virgini, peperit enim filium suum mortalem: quem diebus hinc videri plangitque mortuorum. O quales rugum que suspensam qui circum illum geminam caput eius considerabat spinis vndequeque transfodum, iam manus clavis perforatas, iam linguam felle & aceto amaricaram &c. Quos omnia tristissima rugitus! Excitant hi à morte leonem.

De considerate possumus ad voces has dilectissimæ matris suæ Christi in SS. Patribus illud dixisse variis locis: *Ad me clamant ex Sere*. De mundo clamores ad me. *Matris mater mihi charissima*: quocirca ad primam auroram prodit a matre illa sanctissima de limbo pariter omnes illos secum educens. Corpus in greditur in sepulchro mortuorum, & vitam infundens illi iam gloriolam efficit illud adeo resplendens & fulgidum, ut illud nulla valeat lingua declarare. Note igitur subtervatis beatorum clauso prodit sepul-

chro, & illico ad purissimæ Matris suæ secessum relictione tenet interiori: illum ingreditur sole formo-gaudium. O bone Deus, quis materni peccatoris iubilum explicet quis fieri possit gaudia? Si dicere possit quod *S. eundem multitudinem d. lorum morum & infirmitates tua lesse auerunt animam meam*, & dolores fuerint quales diximus, mare immensum, quod inter viuentes diuisi cunctos sufficerent occidere: quale illud fuisse gaudium arbutamur? Mare iterum immensum ut necesse fuerit, à Domino cor illi corroborari, ne disrumperetur, & per nuncia diuideretur alacritate. sicut enim excessiva potest interimere tristitia, ex eo quod consistit in cor: potest etiam excessuum gaudium ex eo quod illud nimis dilaret & amplexet. O quales amplexus? O quæ cordis iubilata! Illuc SS. illi Patres accesserunt ex tanta stupefacti pulchritudine totum effusi coram illo in gratiarum actiones, vixit quia medium ipsa fuerat repationis nostræ & saluationis. Hæc sunt festa Paschalia, illa nobis talia Deus largitur, ut illa hic per gratiam læta celebrantes iisdem in altera vita beati gaudeamus. Amen.

f. 93. 19.

S V M M A R I V M

HOMILIÆ QVADRAGESIMÆ NONÆ SEQVENTIS.

Xcellentissimus est Resurrectionis Dominicæ triumphus, eumque ita diuine Propheta regius decantauit, ut diabolus hac musica perterritus fugam arripit, & quidem multo velocius, quam ob eam quam coram Saule cecinerat. *a. Tria declarat. b. Primum: triumphatorem hunc verum esse Deum. c. Secundum: quoniam sint deuicti: tres scilicet diabolus. d. mors. e. & Iudæi qui illum execrabantur. f. Tertium: in cuius commodum triumphus hic celsit & victoria. g. Tandem finem imponit Ecclesiastes, protestatus quandoquidem suo ipse muneri satisfecit, auditores videant ne suæ desint obliuioni.*

a. 8. 2.
b. 8. 2.
c. 8. 4.
d. 8. 6.
e. 8. 7.
f. 8. 8. 2.
g. 8. 12.
h. 8. 13.

§. 1. Quia in Psalmo sexagesimo septimo decantatur triumphus Resurrectionis Christi, timet, fugisque diabolus dum cantatur.

§. 2. Tria declarat David quibus triumphus Resurrectionis Domini reddatur illustrissimus.

§. 3. Supremum opus Christi, quo se Deum manifestauit, fuit suipsum resuscitatio.

§. 4. Opus hoc Iacob eleganter descripsit somno leonis.

§. 5. Excellentissime per Resurrectionem Christi de diabolo triumphauit, quem ita confregit, ut ipsemet D. Antonio tollatur.

§. 6. Ogræ.